

Mepepelime mo Ufaru ma Bulu a tyo yaa Aza a Korinti

Ucuduwu wa aatagada a nda

Bulu dana taq mepepelime ma nda naq mepepelime mo ro aq tyo aza e Itoni o ro atsumaq aq Korinti. Korinti abajini aq lyuci a da zuzu naq nge'en m mala. Ama bata bata aq dana taq de naq nden. Lyuci'i u dana taq na ala a vama adama a mayan me iwuya ko ili yi idaba pe. Iroci yi ili i na a dansa ayi da aq'isaq aq amali a Afurodata, ubata u na a zuwai ashakala ukpukupu (1,000) adama o ulinga wa aza a na aa yuwusaan ure we epen aganda. Bulu 'yawaq taq de reve u linga adama u tsuraq ikebe yi ili i na waaq dana a lyuwusa waru o ritosu ama adama e Yesu. Aza e Itoni naq abundaq alambi a da aq danai a mantsa mo ndolo, amma ama o ro gba shi aq shi taq nu ucira.

Atsumaq e mepepelime ma nda, Bulu rito taq aza e Itoni cine a yuwan nden n le ubata u na ama aq abundaq aq ri a yuwusan ili yi idaba. U damma taq aza e Itoni a yuwan nden ma ankuri na akapi a ama a na a buwai, she aq dana wukasu wan. U rito taq ama she a yuwan tsipere wan ko iwuya i ro wan. U cuduwa taq cine wu ntsayi lolo dana. E mepepelime ma nda Bulu damma taq cine icigi i ri nu ucira lon. U roco taq cine waru wu ntsayi a yuwan aganda. O ukosu, u cuduwa taq ulyuwu wa aci e Yesu na aq 'yasaq diga o ukwaq, ne da fo aza e Itoni aq yi suru aq dana nu ulyuwu wa aci.

Ulyuwu wa aci e ekere o ukwā u tāwāqā tā nu ucira e ekere əzā e Itoni. Icigi yi ili yu uvadī əbajini e ili i wuya i da. Aatagada a nda a damma tsu tā ulyuwu wa aci e Yesu Zamawawa e ekere o ukwā a la'a tā icigi yi ili yu uvadī, ne da za vi Itoni a gura suma ili yu uvadī reve u kuru Zamawawa ulobonu.

Ili i na i ri pe atsuma a aatagada a nda

1. Icasu na avasa ə Bulu (1:1-9)
2. Ipati adama o ubolu wa aci (1:10–4:21)
3. Addama ətsumā ə tsu'utsə (5:1–7:40)
4. Tsutoni nā Əsulə o unə wā amāli (8:1–11:1)
5. Uritosu cine a yuwan əgandə nā wuma wā əa'isə (11:2–14:40)
6. Ulyuwu wa aci ə Kristi Zamawawa a aci o ukwā (15:1-58)
7. Sadaka adama a alambi (16:1-4)
8. Ifobi yi mmalu mā Bulu (16:5-12)
9. Majiyan mā Bulu ni icasu yā yi (16:13-24)

Ucuduwu

¹ Amu Bulu da n danaa ndu əa'isə ə əzā e Itonit ətsumā ə Korinti mepepelime ma nda. N tā lyungusaa du ni icasu. I'utsə i tsu Satsani fo u tā lyungusəqā du ni icasu. Əsulə e de mu tā əmu Bulu, mo o'wo aajiya e Yesu Kristi Zamawawa, adama a na ne da u cigai.

² Əsulə e de du tā yo o'wo ama a akiza ə yi. U kambəto du tā na akiza e ekere e Yesu Zamawawa. U yuwaan tā ne fo aza a na a yuwaan niyi əgandə ətsumā a Zagbain Yesu Zamawawa bətə koko'o. Zamawawa da Zagbain tsu na akapi ama fo.

3 Lyawa Asulə Dada tsu obolo na Zagbain Yesu Zamawawa a ca dū isa'ani na asuvu nden.

Bulu godyoo tə Asulə

4 N tsu godyoo tə Asulə kuci adama e ne'e na u ca ndū, gogo a na yo o'woi azə e Yesu Zamawawa.

5 E re suru yo o'wo tə azə o utsuru, atsumə a adanshi nu urevu suru adama a na yo o'wo tə ili i tə nə ayi.

6 Ayi nda u roco tə ili i na n damma ndū adama a yi amayun a da.

7 Adama o ndolo, i ushi tə ne'e suru na Ruhu va Asulə aa casu, adu a pura ukambu wu Zagbain Yesu Zamawawa.

8 U tə bañə du nu ucira hali o ukosu adama Asulə o goro du atsumə e ili i ro o urana u na wəqə təwisa waru wan.

9 Amayun a da Asulə a ta yuwaan du ne, adama a na u tsu yuwan tə ili i na u dammai, u dangwa du tə yo o'wo ili i tə nə Mawun ma yi, Zagbain tsu Yesu Zamawawa.

Ama e ne'eshen ta re re

10 Ama q və, n ta patishi du, adama o tsugono tsu Zagbain tsu Yesu Zamawawa, na suru ndū i usulai. She yi kasa wan, amma i boluloi aciyədu ubaṭə u tə adama i dānə no okolo q tə nə majiyan ma ta.

11 Ama q və, ama o ro aza a na q ri de nden o u'wa wə Kuluwi* a damma mu tə a na i tə a mawasan vani du.

12 A damma tə vuma suru ta yuwusan adanshi a yi ko'o. Vuma ro damma, "N te itoni yə Bulu."

* **1:11** Kuluwi ka da, waru o utə yi a alanga e eteshe ko ama'a aza a yi a da ko azə a yi a da shi, waru ko agbashi a da ko ama a na a ri pe nə nden atsumə o u'wa wə yi u da shi.

Za ro a dansa “N te itoni ya Apolo.” Za ro waru a dansa, “N te itoni ya Bituru.” Za ro gba a dansa, “N te itoni yi Zamawawa.”

¹³ A ta gura ne'eshen Zamawawa za na ri vuma tà koko'o? O'o! Bulu kuwa tà adama a du a akpata?[†] O'o! A rumbu dú tà tsàra yoo o'wo otoni a Bulu? O'o!

¹⁴ N godyo tà Àsula a na n rumbuyi ko vuma tà atsumà a du shi, she Kirisibu nà Gayu.

¹⁵ Gogo babu vuma na aa damma a rumbu yi tà atsumà a ala a va.

¹⁶ (Kai, n cuwan tà gogo! N rumbu tà Istifana nà ka va yi nà muwun mà yi, waru maa gura cuwan ko n rumbu tà nanza shi.)

¹⁷ Zamawawa[†] lyungu mu n rumbu ama shi. U lyungu mu tà n yuwan alajiya a Alabari a Sa'an*i*. Nà n damma Alabari a Sa'an*i*'i, she n yuwan nu ugbozu wa ama wan, adama a na n ciga ucira wu ukwà wu Zamawawa zuva va akpata wo o'wo pere shi.

Zamawawa da ucira nu ugbozu wà Àsula

¹⁸ Na ama a na a ri o ure wu ukwà a uwwa ikaka adama o ukwà wu Zamawawa, u tso o'wo le tà gashi tsulo. Nà atsu na Àsula a wawusa tsu uwwa yi, ucira wà Àsula u da.

¹⁹ A dana tà atsumà a Adanshi a Àsula: “N tà lungusà ugbozu wa aza a na a tarai aciyele a tà nu ugbozu.

N te geshe urevu wà aza o urevu.”[◊]

²⁰ Nye i da i ri ulobonu atsumà o uvadí wà aza o urevu wa adanshi, nà munlu n wilà, na aza a

---

◊ **1:19** Isha. 29:14.

ndammulai? Asulà a zuwa le tà suru o o'wo olo waru u roco tà ugbozu u le u ri nà àbulà shi.

²¹ Asulà za na ri nu ugbozu o fobo tà ama o uvadì u nda aq tsurà yi shi, no o toni ugbozu u le. O unà u ndolo, u dangwa tà u wawa aza a na aq ushiyi ikaka i na tsu yuwain alajiya, ikaka i na yo o'woi gashi tsulo.

²² Aza a Isra'ilà a ciga tà ee ene ili ya asalama tsarà u roco a na Asulà à ri o ulinga. Atakpacì a ciga tà à tsurà ugbozu.

²³ Adama o ndolo, ana tsu yuwain alajiya a na Zamawawa kuwà tà a akpata,† aza a Isra'ilà a tara yi tà gashi unusu, avu Atakpacì a damma ili i tsulo tsa da.

²⁴ Amma ikaka'a aq tyo e ekere a aza a na Asulà a dangwai, aza a Isra'ilà obolo na Atakpacì, ayi da nda: Zamawawa, ayi da ucira wà Asulà waru ayi da ugbozu wà Asulà.

²⁵ Ko nà Asulà a yuwan gashi u tu ulo, u la'a tà vadilimà ugbozu, ko nà wo o'wo gashi babu ucira, u la'a tà vadilimà ucira.

²⁶ Ama aq và, cuwain cine i danaï ana Asulà a dangwa ndù. Ama o uvadì u nda aq jiyan gashi wa'a da àtsumà aq du aq ri nu ugbozu. Ama wa'a da aq danaï azagbain aq lyuci àtsumà aq du. Waru wa'a da utai àtsumà aq du o u'wa u tsugono.

²⁷ Amma, Asulà a dangwa tà ili i na ama a tarai tsulo tsa da tsarà u zuwa aza a na a tarai aciyele aq o ugbozu a uwà wono. Waru u dangwa tà aza a na aq ri nu ucira shi, tsarà u ca aq aq o ucira wono.

²⁸ U dangwa tà ili i na ama o uvadì a tarai ili shi, ko babu àbulà, ko babu ili i ro ko ke'en, avu u linga ne ele adama ili i na ama a tarai ili yà àbulà yo o'wo

babu ˻ɓula.

²⁹ U yuwan t̄ ne ts̄r̄a vuma ro yuwan uvadū a mākākān m̄ ȳ wan.

³⁰ ˻asul̄ a d̄a za na zuwa nd̄u yo o'wo ubolu n̄ Yesu Zamawawa. U k̄amb̄ato t̄ Zamawawa na aciyayi wo o'wo ugbozu adama a tsu. Adama a yi a da ˻asul̄ a usu ntsu. U k̄amb̄ato tsu t̄ aza a akiza, waru u ca t̄ aciyayi ts̄r̄a wu ut̄aq̄ tsu ubat̄a wu unusu.

³¹ Adanshi a ˻asul̄ a damma t̄, “Vuma na cigai yuwan uvadū, u yuwan goon ˻atsum̄ e ili i na Zagbain yuwait.”

2

Adanshi adama a Zamawawa nu ukw̄a w̄a yi

¹ Ama a v̄, ana n t̄w̄aq̄ n damma nd̄u ikaka ȳ ˻asul̄, n yuwaan du adanshi nu uguru wa adanshi ko n roco n t̄ nu ugbozu shi.

² Adama a na a mantsa ma na n d̄anai obolo n̄ ađf̄u, n zuwa t̄ aciyav̄ mi icina ili i n̄a i buwai suru, she Yesu Zamawawa goon nu ukw̄a w̄a yi a akpata.†

³ Ana n t̄w̄ai ubat̄a u du, lipu v̄ d̄anq̄ nu ucira shi, waru n d̄anq̄ t̄ e meje'en adama o wovon.

⁴ Waru ana n d̄anai o uritosu na alajiya n yuwan t̄ adanshi hawun. N yuwan ugbozu ko adanshi o morono mo ugbozu shi. N lyawa t̄ Ruhu v̄ ˻asul̄ roco ucira w̄a yi.

⁵ N yuwan t̄ ne ts̄r̄a i ca okolo adama o ucira w̄a ˻asul̄, agba adama o ugbozu wu vadilim̄ shi.

Ugbozu w̄a ˻asul̄

⁶ N̄a n ri obolo na aza a na a gbamai de ˻atsum̄ e Itoni, n tsu yuwan t̄ adanshi nu ugbozu. Amma

cu'un vu ugbozu vu uvadī u da shi, waru cu'un vu ugbozu na azagbain o uvadī a cigai da shi. Ele da aza a na ucira u le woo o'wo babu ąbulä.

⁷ Amma n ta yuwusan adanshi o usokowu wu ugbozu wä Ʉsula, za na u lyawai usokowu hali a tyo gogo. Kafu u yuwan uvadī, Ʉsula o fobo ta ugbozu u nda tsära u tawaq tsu nä tsugbain.

⁸ Ʉtsumä a azagbain o uvadī a nda babu za na tsurai urevu u ndolo. Nä ä shi e reve, ä shi a vara Zagbain na ri nä tsugbain a akpata shi.

⁹ Amma Adanshi ä Ʉsula ä damma tä:
 “Ili i na Ʉsula o foboyi aza a na a ciga niyi
 u la'a tä ili i na ee eneshe ne esu e le,
 waru u la'a tä ili i na a uwmai na atsuvu e le.
 Koto nanza jiyan ili i ndolo o okolo a yi shi!”

¹⁰ Amma tsu revei tä ili i ndolo suru adama a na Ruhu vä Ʉsula roco ntsu de ili'i suru. U revei tä ili suru, hali ni ilili yu usokowu i na i ri a majiyan mä Ʉsula.

¹¹ Ävu da goon vu revei ili i na i ri pe Ʉtsumä o okolo a wu, waru Ruhu vä Ʉsula da goon revei ili i na i ri pe Ʉtsumä o okolo ä Ʉsula.

¹² Amma Ʉsula a ca tsu tä Ruhu vä yi. Äyi da i zuwai tsu ri nä majiyan mä tä nä ąza o uvadī a nda shi. Äyi da i zuwai waru tsu revei fo ili i na Ʉsula a ca ntsu faqän.

¹³ Ana tsu damma ndu ili i ndolo, tsu yuwan ulinga ni idanshi yu ugbozu wu vadilimä shi. Tsu yuwan tä adanshi a na Ruhu damma ntsu tsu damma ana tsu cuđuwai amayun a nda ä tyo aza a na ä ri nä Ruhu.

¹⁴ Äyi da i zuwai she vuma na ri nä Ruhu vä Ʉsula goon da aa gura revei aba'un ä Ruhu. Vuma

na ri nã Ruhu vã Asulã shi, u tsu jiyan tã gashi
aba'u'un tsulo tsa ða.

¹⁵ Vuma na ri nã Ruhu suru u ta gura petelyuwe
ili i nda, amma babu vuma na aa gura petelyuwe
vuma'a.

¹⁶ Adanshi a Asulã a damma tã:
“Zane ða gura revei majiyan mã Asulazuva?
Zane ða aa gura ca yi asala? ” ◊

Amma tsu gura tã reve ili i nda, adama a na tsu
tã no okolo a Zamawawa.

3

Agbashi a Asula

¹ Ama a vã, ana n dãnai obolo nã  du n yuwaan
du adanshi cine maa yuwaan aza a na a gbamai de
 sum  e Itoni shi. N yuwaan du tã adanshi gashi
 du aza a na a ri pe  sum  o uvad  da ko gashi  du
nrebu n da  sum  a Zamawawa.

² N lyuwato du tsuwa shi, adama a na i buwai a
apasa maani. Ko gogo koto i rawa i lyuwa tsuwa
shi, adama a na hali n gogo i buwa tã a yuwusan
nden n du gashi aza a na a ri pe  sum  o uvad .

³ I tã tsushu'un v ni du waru i ta mawasan v ni
du. Ayi ili i nda i roco tã a na i buwai  sum  o
uvad , waru i buwa tã o tono re v  yi.

⁴ Za ro a dansa, “N te itoni ya Bulu.” Za ro waru a
dansa, “N te itoni ya Apolo.” Ana yaa dansa cu'un
ndolo, i rotso tã ama o uvad .

⁵ To, Apolo g ba ili i ro i ða? O'o! Bulu waru g ba ili
i ro i ða? O'o!  tsu agbashi a Asulã a ða goon, aza
a na aa kambusa du i usu. Za suru  sum  a tsu u
ta yuwusan ulinga u na Zagbain ca niyi u yuwan.

◊ **2:16** Isha. 40:3.

6 Amu n cu'wən tə əvu Apolo tsun mini. Agba Asulə a da a tsu zuwa yi u kungwa.

7 Za vu ca'ən nə za vu utsusun u mini ili i ro i da a ri shi, amma Asulə ili i ro i da adama a na əyi da u tsu zuwa icu'u'un i kungwa.

8 Za vu ca'ən nə za vu utsusun u mini a ciga tə icu'u'un a kungwa tsərə udumə u lobono. Asulə a ta ca vuma suru iliyinkapa ətyo o ulinga u na u yuwain.

9 Adama a na ətsu n'utsə mu ulinga n na tsaa yuwusaan Asulə ulinga da, waru ədu udumə wə Asulə u da.

Waru ədu usaa wə Asulə u da.

10 N yuwan tə ulinga wu suwi va amayun, adama a na Asulə a kamba mu ta n yuwan yi, waru n vara tə ikyun yu usaa, əvu vuma ro reme usaa zuva və yi. Suru ndu i yuwan ugbozu cine yaa yuwusan usaa'a.

11 Ikyun yu usaa u na tsu varai de, Yesu Zamawawat da, waru babu vuma ro na aa varisa ikyun i ro.

12 Vuma na a yuwan usaa e ikyun yu usaa i ndolo, za ro ta yuwan ulinga nə zinariya, ko azurufa, ko atali e ikebe, za ro gba shi danga, za ro waru alawan, ko tsu'iwa.

13 Amma urana wu uge'etosu u tə lo ə təwə a na əq lyungwə tsərə e ene cu'un vu ulinga na suwi suru yuwain. A ta zuwa ulinga u vuma suru ətsumə a akina tsərə e ene ko u tə kula.

14 Nu usaa'a u kula ətsumə a akina'a shi, to, suwi ndolo tə tsərə iliyinkapa.

15 Amma nu usaa'a u kula, ayi suwi ndolo ta lamba ili suru. Ayi suwi'i u ta la'a, amma u to o'wo

gashi vuma na utulai ątsumą a akina.

¹⁶ Nreve tą a na i revei a na ądu ąą'isą a Ąsulą a da waru Ruhu vą Ąsulą tą pe nden ątsumą a du!

¹⁷ Ąsulą a tą lungusą vuma na lungusai ąą'isą a Ąsulą. Ili i na i zuwai ayı da ąą'isą a Ąsulą a tą na akiza, waru ądu aciyądu ądu dada ąą'isą'a.

¹⁸ Lyawai a pususan aciyądu ana. Ną yaa yuwusan majiyan i tą nu ugbozu ątsumą o uvadı u nda, to, i kambato aciyądu olo adama a na ne da yoo o'wo ązə o ugbozu wa amayun.

¹⁹ Ili i na uvadı u tarai wo o'woi tsulo, ayı da ili i na Ąsulą a tarai ugbozu. Adanshi a Ąsulą a damma tą, “ Ąsulą a tsa azu tą ązə o ugbozu a mantsa ma na aa yuwusan ugbozu u le.”

²⁰ Waru u dammisa tą, “ Ąsulazuva e reve tą a na ifobi i na ązə o ugbozu a yuwain suru pere da.”

²¹ Adama o ndolo she i 'yasan avangaci adama a na yoo tono vuma gbain ro wan. Ili suru ązə a du a da:

²² Bulu, ną Apolo, ną Bituru ązə a du a da. Waru uvadı mąbulą za du da. Wuma, nu ukwą za du da. Ne da mantsa mo gogo ną mantsa ma na maa tąwa. Ili suru e ekere a du a da a ri,

²³ waru ądu e ekere a Zamawawa da i ri, waru Zamawawa e ekere a Ąsulą a da u ri.

4

Ulinga wa ajiya

¹ Lyawa ama a tara tsu agbashi a Zamawawa, aza a na Ąsulą a cayi ili ya amayun i na i ri usokowu.

² Na ama a ca agbashi ulinga, a ciga le tą a yuwan ulinga'a cine wuntsayi a yuwan.

3 Amu u ɓalà mu ko i ge'eto mu ko ukobu wu
uge'etosu wa ama u ge'eto mu shi. N tsu ge'eto
aciyavà shi.

4 N reve tā asuvu à va à tā cece. Amma suru nā
ne u kàmbaò mu cece shi, adama a na Zagbain dā
za na ee ge'eto mu.

5 She i ge'eto kafu mantsa ma rawa wan, i puro
hali Zagbain kàmba. U to utaq ili i na i ri usokowu
atsumà e irumbu e ekan, waru u tā pàlu'wà ili i na
ama a cigai i na i ri usokowu o okolo e le. Àsula a
da aa cibala vuma na acibalu a na a ntsaa niyi.

6 Ama à va, amu nà Apolo iroci i da atsumà e ili
i na maa yuwusan adanshi a aci à yi, tsara i tsura
urevu wi ili i na udamm'u u ri, “Toniyì ili i na a
danai atsumà a Adanshi à Àsula goon.” Tsundolo
yaa 'yasàn avangaci reve i tara manlu mà du ma
la'a tā manlu mo ro shi.

7 Zane da vaa tarasa aciyawu? Vu ta tarasa vu
la'a tā akapi à àzà e Itoni? Nye da vu ri nà àyi na
Àsula a da a ca nuwu àyi shi? Nni ili i na vu ri ne ele
suru ubàtà wà Àsula a da o utai, cine vaa 'yasasan
avangaci gashi àvu da vu yuwan nle na aciyawu?

8 I ta yuwusan majiyan gashi i tsura tā de ili i
na i cigai suru. I yuwan tā majiyan gashi i tā nu
utsuru. I ta yuwusan majiyan yo o'wo tā ngono
goon du reve i lyawa tsu. N ta ciga yo o'wo ngono
na amayun adama tsu yuwin tsugono obolo.

9 Me ene tā gashi Àsula a zuwa tsu àtsu ajiyàt à
yi tso o'wo ama a na ama a tarai ili i ro shi, cine aza
a na à ri o u'wa wa ali à ri àcapà suru suru. Tsu tā

tsa ama a na a tarai a tyo a agalaci reve o una le,* adama ama suru n̄a nlingata m̄a Asul̄a e ene cine āa kuwa.

¹⁰ Ama o uvadī a nda ā te inda tsu gashi olo adama a na tsaa yuwusan ulinga wu Zamawawa. Amma ādu, i ta dansa i t̄a nu ubgozu lon, adama a na i ri e itoni yi Zamawawa. Agba ne da shi. I ta yuwusan majiyan tsu ri nu ucira shi ādu gba i t̄a nu ucira. I ta yuwusan majiyan ama a ta casu du tsugbain, agba a ca tsu tsugbain shi. Agba ne da shi.

¹¹ Hali n gogo tsu lamba t̄a ilyalya n̄a mini mo oso. Akashi āda tsu ri ne ele goon na tsoo oto. Ama o to bongishi tsu lon. Tsu ri nu u'wa wa aciyatsu shi.

¹² Tsu yuwan t̄a ātyo a na tsaa yuwan ulinga ne ekere ā tsu. Na ama a yuwaan tsu un̄a, ātsu tsu zuwaa le t̄a aba'un. Na ama o bongi tsu, ātsu tsu kaba t̄a pe asuvu.

¹³ Na ama a yuwan adanshi a vanvama adama ā tsu, ātsu tsu damma t̄a ili i sa'ani a aci e le. Hali n gogo ama a ta tarasa tsu tse everi waru gashi akkama.

¹⁴ Maa danasaa du ili i nda adama yu uwu wono shi. N ciga t̄a n rono du atsuvu adama a na muwun n v̄a n̄ da i ri.

¹⁵ Ama ukpakukupa kupa (10,000) ta gura rito du adama a Zamawawa, amma āmu da ā nde'en

---

* ^{4:9} N̄a yali ȳa Roma i lyuwa uvon reve u k̄amb̄a ā w̄at̄a, u t̄a d̄an̄a elime, āvu āsoja na ama a na a kamba niyi ā kuru ācap̄a, aza a na a dana acapa suru suru ele da n'yuwatan n na e remei bata o uvon reve a zuwa le o u'wa wa ali. Bulu ta kuratosu aciyayi na aza a na e remei na aa zuwa o u'wa wa ali aza na ā ri ācap̄a suru suru.

dada du goon. Yo o'wo ta muwun n və ana n
damma ndu adama e Yesu Zamawawa.

¹⁶ Adama o ndolo m pati du tə i toni iroci i və avu
i yuwan cine maa yuwusan.

¹⁷ Ayi da i zuwai məq̄ lyunguwisə du ulobo u və
Timoti ətsuma e itoni. Ayi macigata mə və ma da
waru aagbashi ə qəbulə a Żagbain a da. Uta cuwaan
du ni ili i na n ritoi adama e Yesu Zamawawa
ətsuma a a'isa a aza e Itoni ubatə u na n 'yəwəi
suru.

¹⁸ Ozo o ro ə du ə tə 'yasasən avangaci adama a
na i yuwain majiyan ma na məq̄ təwə n kalyuwə
du shi.

¹⁹ Amma nə Żagbain lyawa mu n təwə, maa jima
shi n tə təwə. Nə n təwə n te ene ili i na aza a na aq̄
'yasasən avangaci aa yuwusan. N te reve ko ubatə
wə Əsulə u da ə tsurəi ucira u le, ko adanshi a da aa
yuwusan goon.

²⁰ Adama a na tsugono tsə Əsulə adanshi a da a
yuwusan goon shi, amma adama o ucira.

²¹ Ətsuma e ili i re i nda, zane da i dangwai: n
təwə du na aasudu ko n təwə du ben ni icigi?

5

Tsipere ətsuma a aza e Itoni

¹ Mu uwwa tə ama a dansa za ro ətsuma ə du ta
yuwusan tsipere, a na u ta yuwusan tsipere nə ka
va dada və yi. Ko ətsuma a aza a na e revei Əsulə
shi a 'yuwan tə cu'un vu unusu u ndolo.

² U rawa tə yu uwwa wono, agba ədu da nda ə
'yasasən avangaci. I yuwan ətsumoləngu adama
o unusu u vuma'a. Ni i shi i yuwan ətsumoləngu
tsundolo, i shi ta putsaa vuma ndolo a yuwan ibolo
nə ədu.

3 Ko na wo o'woi n taq alanga naq adu, n tsu yuwusan taq majiyan adama a du. N yuwan taq uge'etosu gashi n taq lo obolo naq adu gogo. Nu ucira u na Yesu Zagbain ca numu, n damma taq a na i ciga i 'yuwan i ca vuma na aa yuwusan unusu u ndolo oforo.

4 I de ibolo waru ucira waq Yesu Zagbain taq daqnaq obolo naq adu atsum e ibolo i ndolo.

5 I 'yuwan i ciga i ca vuma ndolo a tyo o ucira u Male, tsaraq u lungusa lipu vuma ndolo, amma a ta wawa ruhu vaq yi naq Yesu Zagbain taw.

6 Uvadu u du u ri ulobonu shi. I reve taq udammu u nda, "Ununa wolilot wa'a u tsu zuwa yira ya akala atsum e meretsu i tsutsa tapu." Ili i nda u to rocosu ni i lyawa vuma ndolo na aa yuwusan tsipere tso ndolo lyuwa elime naq adu, ama o ro atsum a du a ta gura reme mayan ne.

7 Cine aza a Isra'il a tsu tawa wolilo suru a 'wa le kafu a yuwan Abuki a Mapasa, ne da yaa yuwan, yu utaq vuma nda atsum a du. Asulaq a kambato du taq cece adama a na Zamawawa kuwai tsaraq u kambato tsu faqaq e ekere o unusu. Wo o'wo taq tsaq magiri'i ma na aza a Isra'il a o unai de a Abuki a Mapasa nu ujimu lon.

8 Adama a na ne da u ri na amayun, tsu daqnaq a cuwusan kuci a na atsu ama a Asulaq a da. Tso ocoyi akuci o wolilo, ele da tsurala, naq tsushu'un, naq re vi iwuya i na tsu yuwin kafu tso o'wo aza e Itoni, amma tsu yuwin amayun naq abulaq tsa akala tsa na a yuwin naq wolilo shi.

9 Ana n danaa ndu nu ufaru, n damma du taq she i bolo aci na ama a na aa yuwusan tsipere wan.

10 N ta yuwusan adanshi adama a aza e Itoni a

na a yuwusan tsipere, agba a aci a aza a na a ri aza e Itoni shi. Amayun a da ozo o ro e le a yuwan tə de tsipere. Ozo o ro e le a tə nu utsən, ozo o ro waru aza a a'usa, ozo o ro waru a ta yuwusaan əməli agəndə. Ni i ciga yi kasa nə cu'un va ama o ndolo, to i lyawa uvadī.

¹¹ Ili i na maa dansaa du əyi da yi kasa na za na e desu aciyəyi za vi Itoni amma u ta yuwusan tsipere. Yi kasa na ama a na a ri nu utsən ne evu. Waru yi kasa no ososowi na aza a na e isulusa ama na aza a a'usa. Waru yi kasa na ama a na yuwusaan əməli agəndə. Ko tsuwa she i lyuwa obolo nə cu'un va ama o ndolo wan.

¹² N ri nu ucira n ge'eto aza a na a ri aza e Itoni a da shi. Amma i tə nu ucira u na yoo boryo aza a du aza a na a tsu yuwan cu'un vu nusu ndolo.

¹³ Əsula a te ge'eto ama a na a ri aza e Itoni shi. Adanshi a Əsula a damma tə, “Nə ətsuma a du za ro pe ni iwuya, i lo yi.” [◊]

6

Ntaralai a 'yawa o ukobu wu uge'etosu

¹ Atsuma a du nə za tə du ri nə mawasan nə za ro, şhe u 'yawa o ukobu wu za vu uge'etosu na ri za vi Itoni shi wan. U damma ama a Əsula e ge'eto adanshi'i.

² Adu i reve urana u ro ətsu aza e Itoni tsu tə ge'eto uvadī shi? Nə ədu da yee ge'eto uvadī, yaa gura ge'eto addama e keke'en a nda shi?

³ I reve tə mantsa mə tə lo a təwə a na tsee ge'eto nlingata mə Əsula, adama o ndolo amayun a da tsu ta gura ge'eto ili i na i buwai ətsuma o uvadī.

[◊] 5:13 U.WI. 17:7.

4 Ni i ri nā cu'un mawasan ndolo, cine tsa da yaā 'yāwusa ubātā wā aza o uge'etosu a na a ri atsumā a tsu shi, aza a na ama a Asulā a tarai ili i ro shi?

5 N ta yuwusan adanshi a nda tsārā yu uwwa wono. N reve tā atsumā a du aa lamba za vu ugbozu na aa gura ge'eto nā a tsurā mawasan atsumā a aza e Itoni shi.

6 Amma o unā u ndolo, reve aza e Itoni e re a 'yawā o ukobu wu uge'etosu, avu a uwa mawasan a mākākan ma aza a na e revei Asulā shi. She i yuwan tsundolo wan!

7 Ni i tara mawasan mā du a tyo o ukobu wu uge'etosu, to, i riya tā. Atsumā a du nā za vi Itoni ro nusaan du, she i 'yawāto yi ubātā wu za vu uge'etosu avu yi isula yi wan. U ta la'a i rungwa. Ko nā za vi Itoni ro paala du, she i 'yawāto yi ubātā wu za vu uge'etosu avu yi isula yi wan. U ta la'a i lyawa yi ne.

8 Amma adu na aciyadu i tsu yuwan tā iwuya reve waru i paala ozo o ro, i tsu yuwan tā ne a tyo e ekere aza a du aza e Itoni!

9-10 She yi lumā aciyadu wan. I reve tā za vi iwuya aq tsurā tsugono tsā Asulā shi. Ama a nda ele da aza a na a yuwusaan qamali a agandā. Ele fo aza a na a yuwusan tsipere, ama a nda aq tsurā tsugono tsā Asulā shi. Ne da waru ali a na a tsu lyawa ali a yuwan tsipere ne ele e re koko'o. Evu, nā aza o utsān, nā aza a ngalalai aq tsurā tsugono tsā Asulā shi, obolo no ososowi, na aza a na a lungususā ala o ozo o ro. Aza a na a yuwan cu'un ndolo aq tsurā tsugono tsā Asulā shi.

11 Kafu i usu Zamawawa, ozo o ro a du a yuwan tā cu'un vi ili yi idaba i ndolo. Amma Asulā a

zaza'wà tā nusu du suru àvu u kàmbato du cece, reve u kàmbato du babu unusu à makákàñ mä yi. U yuwan tā ili i ndolo suru àtsuma à ala a Zagbain Yesu Zamawawa waru nu ucira u Ruhu va Akiza.

Ica Asula tsugbain na lipu du

¹² Apa ili i na ozo o ro à du a dansa: “N ta gura yuwan ili i na n cigai, adama a na àmu za vi Itoni da.” Apa cine n tsu usu: “Ee, uritosu u ndolo amayun a da. Agba ili i na maa gura yuwan suru i da yaa kamba mu shi.” N ta gura damma, “N ta gura yuwan ili i na n cigai biti,” amma n lyawa ili i ro i kàmbato mu aagbashi à yi shi.

¹³ I damma tā, “Ilyalya i tu ulobonu adama à àtsuma, waru àtsuma à tu ulobonu adama e ilyalya.” Amayun a da, amma urana u ro Àsula o to kototo le ra. Àsula à yuwan lipu adama e tsipere shi. U yuwan yi tā tsara u yuwaan Zagbain agànda, waru Zagbain tā kpàtu'wàqà lipu'u ure u matsura.

¹⁴ Àsula à 'yasan tā Zagbain àtsuma o ukwa, waru àyi fo u tā 'yasan tsu nu ucira wà yi.

¹⁵ I reve lipu du pasu lipu vu Zamawawa da shi? Utu ulobonu m bolo akapi à lipu vu Zamawawa na aashakala? O'o, ko ke'en!

¹⁶ Adanshi a Àsula a damma tā, “Ejere'e o bolo tā àvu o o'wo ili i tā.” [◊] Adama o ndolo, tsu reve tā nà vuma bolo aciyayi na aashakala, wo o'wo tā lipu tā nà àyi.

¹⁷ Amma vuma na boloi nà Zagbain, ruhu và yi nà ruhu vu Zagbain o o'wo tā ili i tā.

¹⁸ I suma mayan me tsipere. Ko cu'un vu unusu u ne u da vuma yuwain a alanga à lipu a da u ri, she

---

[◊] 6:16 Ufr. 2:24.

tsipere. Aza a na a yuwusan tsipere a ta nususaan lipu le.

¹⁹ Adu i reve a na lipu du u'wa wa Asulaq u da ubaqa u na Ruhu va Akiza ri nden shi? U ta pe qatsumaa du. Asulaq na aciyayi a da a ca ndu Ruhu va Akiza'a. Adu aza a aciyadu a da i ri shi, amma aza a Asulaq.

²⁰ Asulaq a tsula du ta. U tsupaa du ta na qabunda lon. Adama o ndolo, ili i na yaa zuwa lipu du yuwan suru u roco na yaa casu Asulaq tsugbain.

7

Uritosu adama o lolo

¹ To, gogo n ta damma du majiyan ma va adama e ili i na i danaa numu. I ta dansa, “Na vuma ciga zuwa Asulaq a uwwa uyo'o, u ta dana ulobonu u kuda e reve ka ko ke'en.”

² Apa u'ususu u va: Ama na qabunda aa gura guza aciyele shi, reve a yuwan tsipere. Ayi da i zuwai u ri ulobonu vuma suru zuwa ka va yi avu u danu na ayi goon, waru u tu ulobonu ka suru yuwan lolo avu u danu na vali va yi goon.

³ She vali 'yuwan o von na ka va yi wan. Waru, u ri ulobonu ka 'yuwan o von na vali va yi shi.

⁴ Ka'a gba u ri nu ucira adama a lipu va yi shi, she vali va yi, ne da waru vali ri nu ucira u lipu va yi shi, she ka'a.

⁵ She i 'yuwunlai a ca aciyadu lipu wan, she ni i usulai a mantsa wa'a tsaqa i ca mantsa ma avasa. Reve i tawulai waru tsaqa Malet ma lyungwa du u na yaa gura guza aciyadu wan.

⁶ N damma ta ne tsaqa n ca du ure adama yi kasa na nven ne'en hali mamantsa. Wila u da shi.

⁷ Nshi ta ciga aza e Itoni suru a dana babu lolo, cine amu n ri babu lolo. Amma vuma suru Asula a tsu ca yi ta une'e wa yi. Vuma ro nu une'e u nda, za ro waru nu une'e u ndede.

⁸ Gogo n ta dansaa ali na amaci a aza e Itoni aza a na ali ko amaci e le a kuwai de. U ta la'a ulobonu a dashi yuwan lolo waru wan. I dan a ne babu lolo cine amu n ri.

⁹ Amma n̄ yaa gura guza aciyadu shi, to, i yuwan lolo. U ta la'a ulobonu i yuwan lolo a na yaa dana a majiyan ma lipu kuci agba yaa yuwan majiyan me ili i ro shi.

10 N ta n̄ wil̄ u nda adama a aza a na q̄ ri na lolo. Amma amayun a da a na Yesu Zagbain na aciyayi a da u ca ntsu wil̄ u nda. Ayi da u zuwaa ndu wil̄ a', amu da shi. Ayu ka, she yu kakasa lolo ya wu wan.

11 Amma n̄a vu lyawa yi, she vu d̄ashi yuwan lolo ro wan, amma vu k̄amb̄a ub̄at̄a u vali va wu. Avu vali waru, she vu gbara ka va wu wan.

¹² Gogo n ta yuwusan adanshi na aza a na oloi
aza a na ą ri ąz̄a e Itoni shi. Yesu Zagbain ca
tsu wil̄a adama a nda shi, amma ąmu n ta ca du
uritosu u va. Ozo o ro aza a na ą ri ąz̄a e Itoni a t̄a
na ąmaci a na ą ri ąz̄a e Itoni shi. Nu u ciga u dānu
na avu, she vu lo yi wan.

¹³ Waru, na ܄vu ka da na vu usuyi Yesu, agba vali
v܄ vu za vi Itoni da shi, ܄vu u ciga u d܄nu n܄ ܄vu,
she vu kakasa na ayi wan.

¹⁴ Na ka da vu ri atsuma e Itoni, agba vali və wu za vi Itoni da shi, adama ə wu lololu du wo o'wo tə na akiza. Waru nə vali da vu ri atsuma e Itoni za na ri nə ka na ri atsuma e Itoni shi, adama a wu lololu du wo o'wo ta na akiza. Na ne da shi a na muwun.

n du fo o o'wo t̄a idaba, amma gogo a t̄a na akiza adama a akiza a na vu t̄awayi Ȣtsumā o lolo.

¹⁵ Na za na ri za vi Itoni shi ciga u lyawa za vi Itoni, she za vi Itoni zuwa yi wi isawan wan. Nā cu'un ndolo fara, za vi Itoni ndolo t̄a fān a kasa. Nu u ri n yuwan, yi isawan nā vali ko ka na ri za vi Itoni'i shi, adama a na Ȣsulā a ciga tsu t̄a Ȣzā e Itoni tsu dānu na asuvu nden na ama.

¹⁶ N ta dansaa Ȣmaci a na a ri Ȣzā e Itoni: Kila ali a du a t̄a kuru Zamawawa fo adama a du. Ayi nda fo ne da u ri amayun a tyo ali Ȣzā e Itoni: Kila Ȣmaci a du a t̄a kuru Zamawawa adama a du.

I toni Zagbain kuci

¹⁷ Ȣtsumā a Ȣ'isā a Ȣzā e Itoni suru n damma t̄a ama e isawan cine a dānai a mantsa ma na Yesu Zagbain dangwa nle, reve Ȣsulā e de le o o'wo Ȣzā a yi. Gogo n ta dansaa du ne fo.

¹⁸ Iroci, vali na a padai uryumbu kafu wo o'wo za vi Itoni, she u ciga u pala aalana'a wan. Waru, nā koto a pada yi uryumbu shi, she a pada yi uryumbu mantsa ma na u temei itoni yi Zamawawa wan.

¹⁹ Ko a pada yi uryumbu ko a pada yi uryumbu shi, ayi ndolo babu addama. Ili i na i ri ulobonu ayi da a yuwan ili i na Ȣsulā a dammai a yuwan.

²⁰ I lyuwa elime cine i dānai ana Ȣsulā e de ndū.

²¹ Avu aagbashi a da? She vu lyawa ili i ndolo i Ȣalā wu wan. Amma nā vu tsurā ure u na voo o'wo fān, to, vo o'wo fān.

²² Aza a na a dānai agbashi ana Zagbain de nle, o o'wo t̄a fān ana o o'woi e ekere a Zagbain. Ne da waru, aza a na a dānai fān ana Zagbain de nle, gogo o o'wo t̄a agbashi a Zamawawa.

²³ Asulà a tsula du tə de. U tsupaa du tə nà abantà lon. She i yuwan gashi agbashi aza a na a zuwai na 'yuwan a ciga a zuwaa ama atsuu agba a zuwaa Asulà atsuu wan.

²⁴ Ama à və, n dammisa du tə, yi isawan cine i ri ana Asulà e de ndù, Asulà a ta kamba du i yuwan tsundolo.

Uritosu adama a ama a na à ri nà lolo shi

²⁵ N ta dansaa du ama a na à ri nà lolo shi. Zagbain zuwa wila wi ili i na aa yuwan shi, n ta dansaa du ili i na maa yuwusan majiyan. I tə usu ili i na maa damma du adama a na Zagbain to rocosu mu isa'ani.

²⁶ Adama a addama a na àzà e Itoni o sowuso, n ta dansaa aza a na koto a yuwan lolo shi a yuwan wan.

²⁷ Amma ni i yuwan de lolo, she yi kasa wan. I buwa tə babu i yuwan lolo? She i zami ka wan.

²⁸ Amma ko nà vu zuwa ka, vu yuwan unusu shi. Waru ko usheli u yuwan lolo, àyi fo u yuwan unusu shi. Amma n ciga tə n kamba du adama a addama a na à ri pe àtsumà à nden n lolo.

²⁹ Ama à və, n damma du tə mejege, mantsa ma na yaà danu àtsumà o uvadì u nda u buwa abantà shi. Adama o ndolo mamantsa ma na ma buwa ntsu, tsu lungusà yi adama a majiyan mo lolo wan.

³⁰ Ni i ri e mesun adama à àtsumolàngu, i lyuwa elime a yuwusaan Zagbain àganda. Ni i ri e izo'oshi nà mazangà, she i lyawa mazangà mo ndolo u putsaa du a na yaa yuwaan Zagbain àganda wan. Ni i tsurà ili nà abantà adama a aciyàdu, ili i ndolo i putsaa du a na yaa yuwaan Zagbain Yesu Zamawawa àganda wan.

31 Ni i yuwan ili i na ama a tsu yuwusan ątsuma
o uvadî, she i lungusâ mantsa mą du a majiyan me
le wan, adama a na ili i na i ri pe ątsuma o uvadî u
nda suru o to koto babu usan.

32 N ciga du i dama adama e ili yu uvadî i nda shi.
Za na ri ną lolo shi, ta gura dąna a yuwusan ulinga
wu Zagbain, reve waru u yuwan majiyan me ili i
na yaa zuwa Zagbai'in wu uwua uyo'o.

33 Amma za na ri ną lolo u tą na addama ą
abantę. U ciga u 'yuwan, u yuwan majiyan me ili
yu uvadî, ni ili i na waa yuwan tsarę ka vą yi uwua
uyo'o.

34 U tą no okolo e re. Ka ko usheli u na u ri ną lolo
shi, u ta gura dąna a yuwusan ulinga wu Zagbain,
obolo ną lipu ną wuma wą yi. Amma ną ka ri ną
lolo, u tsu ca tą mantsa a yuwusan ili yu uvadî
waru u ciga tą vali vą yi uwua uyo'o wą yi.

35 Ili i na i zuwai n yuwaan du cu'un va adanshi
o ndolo gogo ayı da n ciga tą n kamba du, amma
mu nlą du shi. N ciga du tą i yuwan ili i na
ama a Zagbain aa yuwan, tsarę i yuwaan Zagbain
agandę waru babu ili i na yee geshe du.

36 Amma nu ulobo waa yuwusan majiyan u
zuwa eegebe ą yi adama a na u ta maluwa ma na
waa yuwan lolo lon, u yuwan lolo'o, unusu u da
shi.

37 Agba nu u jiyan tą ątsuma o ookolo ą yi ili i na
waa yuwan, agba babu vuma na zuwa niyi elime
a na waa zuwa eegebe ą yi, waru u ta gura guza
aciayyi, u toni ili i na u jiyan de a na waa zuwa yi

shi. Ayi fo u yuwan taq ili i na i la'ai ulobonu.*

³⁸ Na a yuwan lolo, u lobono taq. Na a yuwan lolo shi, u la'a tu ulobonu.

³⁹ Ka danu na vali va yi atsumo lolo, hali she ukwa. Na cu'un ndolo fara u taq faq u yuwisan lolo ro, amma wo olo vali na ri za vi Itoni yi Zagbain.

⁴⁰ N ta majiyan u ta la'aa yi mazanga nu u lyuwa elime na nden n tsuruna, waru n ta a majiyan Ruhu va Asula fo ta dansa ne.

8

Inama i na a padayi amali

¹ Gogo n ciga taq n yuwan adanshi adama e inama i na ama a padai adama a kucci va amali. Suru ntsu tsu reve taq ili i ro adama e ili i ndolo. Adama o urevu tsu tsu 'yasan taq avangaci a tsu nu uvadu, amma icigi i tsu zuwa tsu taq tsu kambulai.

² Na vuma aa yuwusan majiyan ma na u ri nu urevu, koto u tsura urevu wa amayun shi.

³ Amma vuma na cigai Asula, ayi da Asula e revei waru u taq kalyuwa yi.

⁴ Apa ili i na maa dansa adama o utamu wi inama i na a padayi amali: Tsu reve taq amali ili i

* **7:37** Waru u ta gura o o'wo urevu wu uguzu'u ayi da: A damma dada ta putsusaa usheli wa yi she u yuwan lolo wan, agba a'wan a yi a ciga taq a kara lolo. Na ayi dada we ene wu ntsaa taq u geshe yi, amma gba ayi mawun ma ka u ciga taq u yuwan lolo she u putsaa yi wan. Unusu u da shi. A damma o okolo a dada u zuwa taq de okolo a na wee geshe usheli'i u putsaa a na waa yuwan lolo agba za ro da zuwa niyi elime tsara u putsaa usheli'i na lolo shi. U toni ili i na u foboi o okolo a yi mawun ma ka u danu lo babu na u yuwin lolo. Ayi ndolo fo ili i sa'an*i* i da.

ro i da shi atsumaq o uvadī, waru tsu reve tā Asulā a tā a da goon.

⁵ A tsu de tā ili nā abunda de zuva nā pa o uvadī “musulā” na “azagbain” agba “musulā” na “azagbain” a amayun a da shi.

⁶ Amma tsu reve tā tsu tā nā Asulā a tā goon, ɔyi da Dada, za na yuwain ili suru, u yuwan tsu tā tsārā tsu yuwaan yi ɔgandā. Yesu Zamawawa ɔyi da Zagbain tsu goon. Babu ili i na u kudai a yuwan, waru adama a yi a da tsu tsurāi wuma.

⁷ Amma ama suru a da e revei amayun a nda shi. Ozo o ro a ta zuwusa okolo e le bātā a amali o ndolo, dada i zuwai hali na ana'an na aa tamusa cu'un vi inama i ndolo, a tsu buwa tā a majiyan inama'a aza a amali a da. A ta yuwusan majiyan na a lyuwa cu'un vi ilyalya i ndolo u tā kāmbāto le idaba. A ta yuwusan majiyan ne adama a na asuvu e le a ri nu ucira u na aa gura kurato isa'ani ni iwuya mejege shi.

⁸ Amayun a da ilyalya i da yaa rawato tsu zuzu nā Asulā shi. Nā tsu lyuwa yi shi, tsu lamba ili i ro shi ko ke'en. Waru nā tsu lyuwa yi, tsu tsurā il i ro shi.

⁹ Amma i yuwan ugbozu. She i lyawa fān na yaa lyuwa cu'un vi ili i ndolo wo o'wo ili i na yaa zuwa aza a na a ri nu ucira a majiyan mo okolo e le shi a riya wan.

¹⁰ I reve tā amali ili i ro i da shi, adama o ndolo waa damaton du i 'yāwā i lyuwa ilyalya a aq'isā a amali shi. Amma nā vuma na asuvu a yi a ri nu ucira shi we ene du a tamusa, avu fo u ciga u tama.

¹¹ Adama o ndolo urevu wā wu u lungusā tā vuma na ri nu ucira'a shi za na Zamawawa

kuwayi.

¹² Ną vu yuwaan aza a wu cu'un vu unusu ndolo, hali vu zuwa le a yuwan ili i na a tarai unusu u da, avu fo vu ta yuwusaan Zamawawa unusu.

¹³ Ni ili i na maa tama waa zuwa moron ma və ma yuwan unusu, məq dəshi tama nama shi, hali n kuwa, adama a na n ciga yi u riya shi.

9

Unata u da Bulu ri na akapi a ajiya

¹ Amu n tə faan. Amu aajiyat a da. Me ene ta Yesu Zagbain tsu, waru qđu da utsuru wu ulinga u na Zagbain aa yuwusan o ukere u və.

² Ko shi nə za ro tara əmu aajiya a da shi, amayun e ekere a dū əmu aajiya a da. Adama a na i ri uboluloi nə Zagbain u roco tə əmu a aajiya a da.

³ Apa ili i na n tsu usu aza a na a tsu ciga a yuwan adanshi o uge'etosu a aci a və:

⁴ Tsu tə na tsəq ushi ilyalya adama o ulinga u na tsu yuwin.

⁵ Ajiya a na a buwai na azawawa'a a Zagbain, nə Bituru a tsu walasa tə nə amaci e le aza a na a ri aza e Itoni ətsumə a mmalū. Tsu tə na tsaa yuwan ne fo.

⁶ Amu nə Banaba da goon nə tsu ciga tsu 'yuwan tsu līnga adama tsu tsurə ikebe yi ilyalya?

⁷ Nə soja 'yəwə bətə o uvon, u ta tsulaa aciyayi ilyalya? Za tə lo na tsu cu'wən udumə reve u lamba a lyuwa itana yu udumə'ə? Za va aguba tə lo a gubusa ikyon reve u kudə o sowo maani me le?

⁸ Maa dansa ili i nda o uyuwun u və shi, amma ne da fo Wilə wə Əsulə u dammai.

9 Tse ene ta a Wilaq u na Musa dana: "She vu baqru unaq wu nan ayi a dadasa ishina wan."* Ana Aṣulaq a dammai ne, majiyan me inan ma da goon u shi naq ayi? O'o!

10 Adanshi a tsu a da u shi a yuwusan. Za na ri e iluma naq za na ri a faba a ta yuwan ulinga u le na a zuwusai okolo a na aq tsuraq akunda atsumaq e ili i na a gasai.

11 Ana tsu damma ndu ikaka'a ili i ta i da na ca'an vi icu'un vaq Aṣulaq o okolo a du. Adama o ndolo tsu ta na tsaq ushi ilyalya ni ili i ro gashi ugasa u tsu ya'aq du.

12 Ni i kamba ama o ro a na a yuwusaan ndu alajiya, atsu tsu la'a le ta ntsaa.

Agba koto tsu zuwa du i ca tsu ne shi. O unaq u ndolo, tsu ta yuwusan ulinga ni ili i na tsu ri naq ayi adama tsu geshe Alabari a Sa'an*i* a Zamawawa a na waa baza wan.

13 I reve ta aza a na aa yuwusan aganda atsuma a Aq'isamapada a tsu ushishi ta ilyalya i le pe. Ne da waru nan ganu aza a na aa padasa kucci vi inama a asa'a a tsu ushishi ta akunda e inama'a.

14 Ne da fo Zagbain roco ta a na aza a na aa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'an*i* a ushishi ilyalya i le adama o ulinga'a.

15 Agba koto n zuwa du i ca tsu ne shi. Waru maa danasaa du ili i nda gogo adama a na n ciga ndu i ca mu ili shi. Me ene ta gashi u la'aa mu ta n kuwa a na yaa yuwan ne.

16 Maa 'yasasan avangaci adama a na maa yuwusan alajiya a Alabari a Sa'an*i* shi. Ulinga u

* **9:9** Atsumaq a rana ndolo, na a ciga a faba ishina, inan i tsu dadasa le ta a 'yawaq naq a kamb*i* e ishina'a.

ndolo u da Asula a zuwa numu n yuwan, agba nã n ciga n 'yuwan n yuwan yi. Woo yo'ono mu shi nã n yuwan yi shi!

¹⁷ Nã n yuwan ulinga u nda adama a na ɿmu na aciyavã n dangwai n yuwan yi, u to lobono i tsupa mu. Amma n ta yuwusan ulinga u nda mejege adama a na Asula a da za na zuwa niyi e ekere a va.

¹⁸ To, atsupu ɿ nye a da maa ushi? Ayi da nda n ciga tã n yuwan alajiya a Alabari a Sa'ani faan, agba maa zuwusa ama a tsupa mu adama o ulinga u nda shi.

¹⁹ Amu aagbashi a za da shi, agba ɿvu n kãmbato aciyavã aagbashi a ama suru adama n lyuwa aci a ama nã abunda.

²⁰ Nã n ri obolo na aza a Isra'il, n tsu yuwan tã tsu za va Isra'il adama n lyuwa aci e le. A tã zala Wilã wa Musa, ɿmu gba shi. Agba n tã kurusu Wilã'g mejege adama n lyuwa aci e le.

²¹ Ne da waru, nã n ri obolo na Atakpaci, reve n yuwan tse le, aza a na oo tono Wilã shi, adama n lyuwa aci e le. Ayi nda woo rocosu n 'yuwan tã a kuru wilã wã Asula shi, amma n tã kurusu wilã wu Zamawawa.

²² Nã n ri obolo na aza a na Itoni i le i ri ubbamulon shi, n tsu yuwan tã gashi ɿmu fo n ri ubbamulon shi, adama n lyuwa aci e le. N ta yuwusan ununa ama aa yuwusan ubata biti adama n yuwan ɿtyo a na maa gura yuwan adama n lyuwa aci a za na biti maa gura.

²³ N ta yuwusan ili i nda suru adama m baza Alabari a Sa'ani, waru n ta uwuwsa uyo'o adama a aba'un ɿ Asula.

²⁴ I cuwan na a yuwusan ala'anlai e iladī, koyan tsu suma tā, agba vuma tā da tsu tsurā iliyinkapa. Adu fo ni i ciga i 'yuwan i suma cine yaa lyuwa.

²⁵ Za na ri e iladī ya ala'anlai biti u tsu foħuso tā aciyayi lon adama u lyuwa une'e wo ookokolot a qvu'un a na aa jima shi. Amma tsu to foħuso aciyat̄su adama tsu lyuwai une'e wo okokolo a na oo koto shi.

²⁶ Ayī dā i zuwai ma sumusa mejegē. Ayī dā i zuwai maa dakanusu tsu za na ri a nlāngi nu ukere wā yi ukukumuwu adama u lyuwa, agba ana za na a falishi atsumā o upepu shi.

²⁷ N tā dudukusā lipu vā reve n kāmbuwā yi aagbashi a vā adama a na nā n tāwā n koto a yuwusaan ozo o ro alajiyā, Asula a putsaa mu ni iliyinkapa wan.

10

She i yuwaan musulā n ro aganda wan

¹ Ama a vā, n ciga du tā i cuwan ni ili i na i farai na nkaya n tsu aza a na a kuruyi Musa. Aṣulā a walaa le tā elime ana u īyunguyi eleshe a na a walai elime e le, reve u pasato le a Mala mā Shilit ni ida yu u'yewu.

² Ne da Aṣulā a rumbu nle reve o o'wo otoni a Musa atsumā e eleshe na a mala.

³ Suru nle a lyuwa tā ilyalya i na yu utāi zuva.

⁴ Suru nle o sowō tā mini ma na mo utāi nu ucira wā Aṣulā. Mini mo ndolo mo utā tā a aatali diga zuva a na e shewun nle, ayi aatali o ndolo gba Zamawawa da.

5 Agba suru nã ne, nã abundã e le Àsula a uwuwa uyo'o u le shi. Adama o ndolo a da à kuwai, reve lipu le o o'wo ubazu àtsumà o una.

6 Ili i nda i fara tã adama wo o'wo iroci à tyo ya' à tsu, adama u tigã tsu tsu lyawa icigi yi iwuya ununa ama o ndolo a yuwain.

7 She i yuwaan amali àgandà cine ozo o ro e le a yuwain wan. Adanshi à Àsula a damma, "Ama'a a yuwan tã mere reve a yuwan àbuki a vanvama nu uje'en."

8 Reve ozo o ro e le a yuwan tsipere, adama o ndolo a da gba, à tyo ama ukpakukupa ushin nu ukpakukupa uta'atsu (23,000) à kuwai urana u tã. She tsu yuwain unusu ununa a yuwain wan.

9 She tsu lyungwai Àsulazuva cine ozo o ro e le a yuwain wan, reve gba à kuwà ana iyo yi kàdà nle.

10 Waru she i yuwan adanshawuya cine ozo o ro e le a yuwain wan, adama o ndolo a da Àsula à lyunguyi malingata mä yi mo ukwà wu una le.

11 Ili i nda suru i fara tã adama e iroci. A dana le tã adama o rono tsu atsu, adama a na mantsa mo ukosu ma yuwan tã zuzu.

12 Nã vu ri a majiyan gashi vu tã mishin, vu yuwan ugbozu adama vu riya wan.

13 A mantsa ma na à lyungwà ndu suru, i cuwan à tã lyungusà akapi a ama ne fo. Àsula à tu uguzu nã nzuwulai mä yi, agba waa lyawa màyungwà'a ma la'a ucira u na yaa kaba asuvu shi. A mantsa mä màyungwà'a, u ta ca du ucira u na yaa gura kaba asuvu, ne da Àsula aa ca du ure u na yaa lyuwa elime.

14 Ama à va, adama o ndolo, i suma itoni ya amali.

¹⁵ Adu ama a na a ri nu ugbozu u da. I yuwan majiyan na aciyadu ko ili i na n cigai madamma amayun a da.

¹⁶ Na tsaa cuwusan mantsa ma na Zaghain tarai opopofu, reve tsu sowu masayan ma inabi, avu tsu godyoo Asulà adama a yi, tsu ta na akunda atsuma a mpasa mu Zamawawa. Na tsu tara opopofu reve tsu ne'eshen tsu tama yi, tsu ta tsurà akunda a lipu vu Zamawawa na amayun.

¹⁷ Ana tsu ne'eshein opopofu a ta, tso o'wo ta lipu ta, ko a na tsu ri abunda.

¹⁸ I cuwan na ama a Isra'ilà, za suru reve ta na a pada kucci a masa'a, aza a na a tamai inama i ndolo suru, a ta tsurà aba'un a kucci'i.

¹⁹ Maa dansa amali ko ilyalya i na a yuwayin amali kucci ili i da shi.

²⁰ Amma n ta dansa ili i na a cayi amali, kucci vo otoni a lima t a da, agba Asulà a da a cayi shi. Agba n ciga du yoo o'wo ili i ta no otoni a lima shi.

²¹ Yoo sowu o mokoto ma Zaghain reve waru i sowu o mokoto mo otoni a lima shi. Yaa lyuwa ilyalya i na a cayi Zaghain reve waru i lyuwa ilyalya i na a cayi otoni a lima shi.

²² Tsu ciga ta tsu zuwa Zaghain tsushu'un? Tsu te inda tsu ta nu ucira u na tsaa 'yuwan Zaghain reve u kuda a ca tsu atsumalima?

A ca Asula tsugbain kuci

²³ Ozo o ro atsuma a du i ta dansa, "Tsu ta yuwan ili i na tsu cigai biti!" Amma n ta dansaa du ili biti i da i ri ulobonu u na yaa yuwan shi. I ta gura damma, "Tsu ta yuwan ili i na tsu cigai fo!" Amma n ta dansaa du ili biti i da i ri ni ikambi shi.

24 She i dana e izami yi ili i na i ri ulobonu ya'a du goon wan. Amma i zami ili i na i ri ulobonu e ekere a akapi a ama.

25 I tama inama i na aa winasa e eden. Agba ye ece ko a yuwaan ta amali kucci ne ele wan, ne da asuvu a du a dana nden.

26 Adama a na Adanshi a Asula a damma ta, "Uvadi ni ili i na i ri pe atsum a yi suru za vu Zagbain da." ◊

27 Na aza a na a ri aza e Itoni shi, e de du i lyuwa ilyalya, reve i ciga i lyuwa, to, i lyuwa ili i na a ca ndu biti. She i yuwan yeci i ro wan, adama a na yeci'i u ta tawa na addama.

28-29 Amma na vuma ro damma du, "Ilyalya i nda a ca ta amali." To, she i lyuwa ilyalya i ndolo wan, ko asuvu a du a tara yi unusu u da shi. She i lyuwa wan, adama a na za na damma ndu'u, u tara ta unusu u da ni i lyuwa.

Adama a nye aa 'ysan mu a yuwan ili i na n ri faan na maa yuwan, adama wo o'wo unusu a asuvu o ozo o ro wan?

30 Na moo godyoo Asula adama e ilyalya'a reve n lyuwa yi, adama a nye e de numu za vu unusu?

31 Na yaa lyuwa, ko i sowo, ko i yuwan ili i ro, i yuwan ili biti cine aa ca Asula tsugbain.

32 She i yuwan ili i ro na yaa nusaan aza a na a ri aza a Isra'ila, ko Atakpací, ko aza e Itoni wan.

33 Yuwain cine n tsu yuwan. N ta yuwusan mpolo n na koyan da a uwwa uyo'o atsum a ili i na maa yuwusan suru. Maa zamishi ili i na ya a tawa mu ni ili yu ulobonu shi, amma n te izami

---

◊ **10:26** Ica 24:1.

yi ili i na i ri ulobonu e ekere a koyan da adama a wawa le.

11

¹ Ni i ciga i 'yuwan i kuru iroci i va, ununa ɿmu maa kurusu iroci yi Zamawawa.

Uritosu adama a aganda

² N ta cuwusa du adama a na yaa cuwusan na ɿmu kuci, ɿvu waru i kuru ili i na n rito ndu.

³ Agba n ciga du ta i reve nda: Zamawawa ta na tsugbain a aci a vali, vali waru u ta na tsugbain a aci a ka va yi, Asula waru u ta na tsugbain a aci a Zamawawa.

⁴ Vali na suru pupalai aaci a yi a mantsa ma na u ri a avasa ko a yuwusan uritosu wa Asula u ta tawusaa Zamawawa na wono.

⁵ Amma ka na suru pupalai aaci a yi shi a mantsa ma na u ri a avasa ko o uritosu wa Asula u ta tawusaa vali va yi na wono. Ka ndolo ili i ta i da na ka na a punai ogbondo adama wo o'wo iroci yi ili i wono.

⁶ To, nu u 'yuwan a pala aaci a yi a puna yi ogbondo. Agba ana wo o'woi ili i wono i da ubata a ka a puna yi ogbondo, to, wu pala aaci a yi.

⁷ Asula a yuwan ta ali oroci a yi adama a ca yi tsugbain. Ayi nda u roco ta she vali oto ili i ro a aaci a yi wan. Asula a yuwan ta amaci a tawaa ali e le na tsugbain.

⁸ Asula a yuwan vali vu ufaru diga atsumaa ka shi, amma wu utaqaa ta ka vu ufaru diga a vali.

⁹ Asula a yuwan vali adama a ka shi, amma u yuwan ta ka adama a vali.

10 Adama o ndolo a da ka a pupala aaci a yi adama u roco u tà zàla tsugbain tsa vali và yi, adama a nlingata mà Àsulà waru.

11 Àtsumà e Itoni i tsu yi Zagbain, a kasa àmàci àtsumà a ali shi, ali waru a kasa le àtsumà a àmàci shi.

12 Amayun a da ka vu ufaru wu utà tà diga a vali, amma àmàci a da a matsain akapi a ali. Agba Àsulà a da za na yuwain ili biti.

13 Ecei aciyàdu, nà ka yuwan avasa babu aaci a yi wupalu, ili i ndolo ili i wono i da shi?

14 Ye ene ure u na Àsulà a yuwain o uvadì, nà vali ri nà anji zàkpakpà ili i wono i da shi?

15 Agba nà ka ri nà anji uga'an, ili i sa'ani i da. Àsulà a ca yi tà anji ne wo o'wo aapalutsu.

16 Hali n gogo ama o ro a ta ciga a yuwan mawasan adama e ili i nda, amma n ta dansa àtsu na akapi a a'isa a àzà e Itoni tsaa yuwusan ili i ro ko'o shi.

Adama e Ilyalya yi Zagbain

17 Àtsumà o uritosu u na n cigai n roco du, maa cuwusa du shi, adama a na a mantsa ma na i bolotoi suru, yaa yuwusan ili i sa'ani shi, reve i reme a yuwusan ili i vama.

18 O ufaru, mu uwua tà a na ni i boloto i tsu ne'eshen ta aciyadu koko'o, agba n usu tà a na ili i ro i na a dammai amayun a da.

19 Amayun a da i tà pe une'esun koko'o, ne da e reve aza a na a yuwusan ili i na i ri mejege.

20 A mantsa ma na i bolotoi, i ta a majiyan i ta lyuwusa Ilyalya yi Zagbain, agba ne da u ri shi.

21 Adama a na ni i ri a alya, i tsu gädara tā adama i zazan ili suru reve gba akapi a ama ą dānā na ambulu. Ozo o ro gba hali o o'wo usowu!

22 I ri nā 'wa na yaa lyuwa i sowo shi? Ko i tara tā aa'isa ą azā e Itoni ą Asula ili i na i ri ąbula shi? Ko i ta casu alambi wono? Nye i da i lobonoi na maa damma du? I ciga tā n cuwa du a na yaa yuwusan ne? Maa cuwa du shi, ko ke'en!

23 Zagbain da ca numu ili i na n rito ndu. Atsuma a ayin a na a winai Yesu Zagbain, u tara tā opopofu.

24 Reve u godyoo Asula adama ą yi. Reve wu busa yi mubishi mubishi ąvu u damma, "Nda lipu vā da, za na n cayi kucci adama ą du. I yuwusan ne adama u zuwa du i dānā a cuwusan nā ąmu."

25 Ne da waru, ana a lyuwai ilyalya, reve u tara mokoto ma masayan ma inabi,† ąvu u damma, "Mokoto ma nda akucunut a sa'avu ą Asula a da, za na o rocoi amayun a da adama a mpasa n vā. I yuwusan ne adama u zuwa du i cuwusan nā ąmu a mantsa ma na yoo sowuso yi kuci."

26 A mantsa ma na yaa tamusa opopofu a nda nii sowi mokoto ma nda biti, i ta dansa na Zamawawa kuwai. I yuwusan ne hali u kambā.

27 Adama o ndolo nā za ro ątsuma ą du tama opopofu a Zagbain ko u sowo o mokoto mā yi o ure u na u ca niyi tsugbain shi, u yuwan tā unusu e ekere ą lipu nā mpasa mu Zagbain.

28 Adama o ndolo a da vā ą kālyuwā aciyāwu kafu vu tama opopofu'u ko sowo o mokoto'o.

29 Adama a na nā vu ri nu urevu wu ucuduwu u lipu wu Zagbain shi a mantsa ma na vaa tamusa

opopofu'u ąvu vu sowo o mokoto'o, vu te ge'etosu aciyawu ną vu tama vu sowo.

³⁰ Ayi da i zuwai ozo o ro ą du ną abunda a ri ubanakun o o'woi tákalya, ozo o ro gba shi ą kuwai.

³¹ Ną tsu kályuwá aciyatsu kafu tsu lyuwa tsu sowo, Asulá ee ge'eto tsu shi.

³² Agba Zagbain tsu ge'etosu tą nu u 6ari ntsu adama ą tyo o ukosu Asulá ą ri na woo kototo tsu shi, a mantsa ma na woo kototo uvadi.

³³ Adama o ndolo ama ą vą, a mantsa ma na i bolotoi i lyuwa Ilyalya yi Zagbain, i purolo.

³⁴ Waru no ozo o ro a uwusua ambulu a lyuwa ilyalya ne'en a 'wa le, adama Asulá e ge'eto du a mantsa ma na i ri alya obolo wan.

N ta damma du ili i na yaa yuwan adama a akapi e ili, ną n tawa.

12

Ne'e koko'o

¹ Ama ą vą, gogo n ta danaa du adama e ne'e na Ruhu va Akiza tsu ca koyan da atsuma a tsu.

N ciga du tą i reve ili ya amayun adama e le.

² N ciga du tą i cuwan kafu yo o'wo ązä e Itoni yi Zagbain, ą kuru tą ną ądu o ure u na u ri mejege shi, reve i yuwaan ąmäli a na a tsu yuwan adanshi shi aganda.

³ N ciga du tą i reve ną Ruhu vą Asulá ri obolo ną vuma, vuma ndolo a damma, "A yuwaan tą Yesu uną!" shi. Waru ko za lo aa damma, "Yesu Zagbain da" shi, she ną Ruhu va Akiza zuwa yi u yuwan ne.

⁴ Ne'e tą lo koko'o, agba suru Ruhu tą da aa casule.

5 Re tà lo koko'o na tsaa yuwusan ikambi, agba suru ntsu Zagbain tà da tsaa yuwusaan aganda.

6 Ama a ta yuwusan linga icu'un icu'un, agba Asulà à tà a da a cayi vuma biti ucira u na waa yuwan cu'un vu ulinga u ndolo.

7 Ruhu tsu roco tà aciyayi atsumà a za vi Itonit biti ana u ca niyi ulinga ko'o na waa kamba azà e Itoni suru.

8 Ruhu và Asulà tsu ca tà vuma ucira u na waa ca àsalà o ugbozu. Ruhu dada waru tsu ca za ro ucira u na waa yuwan adanshi a na à ri tapu nu urevu.

9 Ruhu tà dada waru tsu ca za ro ucawu wo okolo a gbain. U tsu ca tà za ro ucira u na wàqà kàmbàtò azà o ubanakun gbaga.

10 U tsu ca tà za ro ucira u na waa yuwan ulinga wa asalama,[†] reve waru u ca za ro ucira u na waa damma ikaka yà Asulà. U tsu ca tà za ro ucira u na waa kurato ili i na yu utàjì ubàtà wà Asulà ko ubàtà u ro. U tsu ca tà za ro ucira u na waa yuwan adanshi ne elentsu o ro. Reve waru u ca za ro ucira u na waa gura cuduwa ili i na a dammai ne elentsu koko'o.

11 Ayi da waru Ruhu va Akiza tà goon za na aa casu ne'e nda. Ayi à nde'en da tsu ca cu'un vu une'e u na u tsu ntsaa koyan.

Lipu vu Zamawawa nà pasu và yi

12 Lipu vuma ili i tà i da, agba u tà nà pasu koko'o. Ko a na wo o'woi lipu tà nà pasu koko'o, pasu ndolo o boluloi tà reve o o'wo lipu tà goon. Ne da fo lipu vu Zamawawa ri.

¹³ Ozo o ro a tsu aza a Isra'ila a da, ozo o ro waru Atakpaci* a da. Ozo o ro waru agbashi a da ozo o ro waru gba shi a t̄ faq̄. Amma Ruhu v̄ Aṣulà rumbu t̄ koyan tsu reve u zuwa tsu tso o'wo upasu u lipu vu Zamawawa. Suru ntsu tsu ushi t̄ Ruhu ta.

¹⁴ Amayun, lipu tā nā pasu icu'un icu'un, agba upasu u ta goon shi.

¹⁵ Na anana a damma, “Amu upasu u lipu u dashi, adama a na Ɂamu ukere u da shi,” ili i nda i geshe yi ta a na woo o’wo upasu u lipu’u? O’o!

16 Waru nu utsuvu u damma, “Amu upasu u lipu u da shi, adama a na amu utsuvu u da goon agba lyusu da shi,” ili i ndolo i putsaa yi ta a na wo o’wo upasu u lipu? O’o!

¹⁷ Na lipu suru lyusu da, cine waa uwwa? Waru nu utsuvu u da u shi goon, cine wa uwwa maguru?

18 Amma Əsulə a yuwan tə lipu tsu nə pasu
əbundə, reve gba u zuwa upasu suru ubatə u na
u ciga niyi.

¹⁹ Ili wovon i ne i da lipu shi o'wo nu u shi upasu
u tā goon!

²⁰ To, lipu ta na pasu va abunda, amma lipu ta da goon.

²¹ Lyusu aa damma ukere, “Ili i buru mu nā əvu” shi. Aaci aa damma ana, “Ili i buru mu nā əvu” shi.

²² Pasu lipu na rotsoi gashi ᾳ ri nu ūcira shi, amayun ele da a la'ai ulinga.

²³ Pasu lipu ro na tsu tarai gashi a la'ashi ulinga
shi o ta lo, agba ele da tsu la'a kambuwayi ugbozu

* **12:13** Vuma na danai aatagada a nda u yuwan tā ulinga na danshi “Nheleni” a yuwusan adanshi a Takpacı.

o ugolobuso u le. Atsu tsu pala taq lipu tsali tsaq tsu adama ama e ene le wan,

²⁴ agba tsu ta gura lyawa upasu u ro babu pupala. Asula e gere taq lipu tsu hali na pasu na tsu tarai a ri nu ulinga shi, a taq gba nu ulinga.

²⁵ U yuwan taq ne adama u zuwa pasu lipu'u suru a linga obolo, upasu suru a kambusa za va yi.

²⁶ Nu upasu u lipu u ro u sowo atsumalima, akapi a pasu a tsu uwua yi ta. Na a ca upasu u ro tsugbain, to, akapi a pasu a tsu yuwan taq mazanga obolo na ayi.

²⁷ Suru ndu suru lipu vu Zamawawa da. Koyan atsuma a du upasu u da a lipu va yi.

²⁸ Apa nda pasu ro na Asula a zuwai atsuma a lipu vu Zamawawa. Ele da: U fara taq zuwa ajiya, za ve ire, aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Asula, za va ta'atsu munlu. Reve u toni na aza a na a yuwusan linga va asalama, na aza a na a ri nu ucira u na a kambato ama gbaga. Reve waru u zuwa aza a na aa kambusa ozo o ro, na azagbain. Reve u zuwisa aza a na aa yuwusan adanshi ne elentsu icu'un icu'un.

²⁹ Vuma suru da aajiya? Ko ke'en ne da shi. Za suru da a yuwan alajiya e ikaka ya Asula? Suru da munlu? Za suru da ri nu ucira u na waa yuwan linga va asalama?

³⁰ Suru da a ri nu ucira u na a kambato ama gbaga? Asula a ca taq suru ntsu ucira u na tsaa yuwan adanshi ne elentsu icu'un icu'un? Vuma suru da aa gura cuduwa ili i na a dammai ne elentsu icu'un icu'un? O'o!

³¹ Amma na amayun i zuwa okolo a na yaaq tsura ne'e na la'ai.

Gogo n ta damma du ili i na i la'ai suru suru.

13

Icigi

¹ Nà maa yuwan adanshi ne elentsu o ro a ama ko hali ne elentsu a nlingata mà Àsulà, agba waru nà n ri ni icigi ya ama shi, adanshi à và o rotso tà ilama i malapa mà rumu, ko ilama yu ulingi.*

² Nà Ruhu ca mu ucira n yuwan alajiya e ikaka ya Àsulà agba n ciga ama shi, ili i ro i da n ri shi. Ne da waru nà n gura reve ili biti, hali ni ili i na i ri usokowu suru suru. Ne da waru nà n ri nu ucawu wo okolo hali na maa gura damma masasan maa shuwà ubatà u ro, reve u yuwan ne.

³ Nà n ca alambi ili i na n ri ne ele suru, hali gba nà n ca lipu và kucci vu ukulatosu, agba nà n ciga ama shi, wo o'wo mu tà ulinga we pere.

⁴ Icigi i tà na ankuri nu ulobonu. Icigi i ri nà tsushu'un shi. Icigi i tsu yuwan adanshi nu u'yasasan wa avangaci shi. U tsu tara aciyayi ili i ro shi.

⁵ U tsu yuwan adanshi adama u sudato ozo o ro asuvu shi. U tsu dàna o mpolo n na wàqà tsuràqà aciyayi ili shi. U tsu yuwan upan go'o shi. U tsu cuwan unusu u na ama o ro a yuwaan niyi de shi.

* **13:1** Ele nda a tsu yuwan tà ulinga ne ele àtsumà à agandà à àmàli. Elemu a na a yuwusan wàqà tawusaà nà tsugbain e ekere à Àsulà a wuma shi. Tsundolo, nà vuma ro yuwan adanshi ne elentsu o ro agba wu pe ada tsàrà u kamba aa'isa a azà e Itoni shi, ne dada elemu a na àmàli a tsu yuwusan àtsumà à agandà à àmàli waru u tsu tawàqà nà tsugbain e ekere à Àsulà a wuma shi.

6 U tsu yuwan mazang'a adama a na ili i wuya i farai shi, amma u tsu yuwan t̄a mazang'a na amayun o ut̄a a alanga e eteshe.

7 Icigi i tsu bul̄a mayan me icigi shi, u tsu kud̄a a usu shi, u tsu d̄an̄a t̄a nu uzuwu wo okolo kuci, waru u tsu kab̄a t̄a asuvu kuci.

8 Icigi i tsu koto shi. Ne'e na aa yuwan alajiya e ikaka ya Asula o to koto. Ne'e na aa yuwan adanshi ne elentsu icu'un icu'un o to koto. Ne'e vu urevu fo to koto.

9-10 A mantsa ma nda une'e u tsu wu urevu nu ucira u na tsaa yuwan alajiya e ikaka ya Asula a ri ushiwun shi, mantsa ma na za vu ushiwun t̄awai, dada une'e u na u ri ushiwun shi waa buwa nu ulinga waru shi.

11 Ana n shi mawun, n yuwusan t̄a adanshi ununa mawun ma tsu yuwan, n yuwusan t̄a majiyan ununa mawun ma tsu yuwan, n t̄awusa t̄a na re gashi mawun. Ana n kungwai, reve n lyawa a yuwusan ununa mawun ma tsu yuwan.

12 A mantsa ma nda, tsu te inda ili ya Asula, agba tsu te inda le akapi, ununa i tse ene ululu wa'a ni i kalyuwa a madubi. Mantsa ma t̄a lo aq̄ t̄awa na tsee ene Asula esu esu. Gogo wa'a da goon n revei, amma a mantsa'a n te reve suru suru, ununa Asula e reve numu suru suru.

13 Ili i ta'atsu i nda o t̄a lo no oo koto shi: ucawu wo okolo, uzuwu wo okolo ni icigi, agba za na la'ai atsum̄a e le suru suru ayi da icigi.

14

Udashiwu wu uritosu adama e ne'e Ruhu

1 I yuwan q̄tyo a na yaa yuwan ts̄ar̄a i ciga ozo o ro. Waru i zuwa okolo ts̄ar̄a i ushi ne'e na Ruhu va

Akiza aa ca du. Agba une'e u na u la'ai ayi da une'e wa alajiya e ikaka ya Àsula.

² Aza a na aa yuwusan adanshi ne elentsu o ro, aa yuwusaan ozo o ro a na a uwuwa le adanshi shi, amma ą tyo ą Àsula za na a uwuwa le. A ta yuwusan adanshi a amayun e ili yu usokowu nu ucira u Ruhu va Akiza.

³ Amma aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Àsula a ta yuwusaan ama adanshi reve waru a ca le ikambi, nu ubamu wa asuvu, nu ucasu wa adanshi adama ą tsurà asuvu nden.

⁴ Aza a na a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, aciyele a da aa kambusa goon, amma aza a na a yuwusan alajiya e ikaka ya Àsula a ta kambusa aa'isà ą azà e Itoni suru.

⁵ N ta dansa, u ta danq ulobonu suru ndu i yuwan adanshi ne elentsu o ro. Amma u ta la'a ulobonu suru ndu i yuwaan ama alajiya e ikaka ya Àsula. Une'e u ndolo u la'a ta une'e u mayan ma adanshi ne elentsu o ro. Une'e wa adanshi ne elentsu o ro u tu ulobonu nà za ro gura cuduwa ili i na a dammai, adama aa'isà' a màbulà u tsurà ikambi.

⁶ Ama ą và, nà n tàwu n yuwaan du adanshi ne elentsu o ro, cine ili i ndolo yaa kamba du? Ili i ndolo yaa kamba du shi, ko ke'en, she nà n damma du ili i na Àsula o roco numu, ko nà n damma du ili yu urevu, ko ikaka i na Àsula a ciga numu n damma du, ko uritosu.

⁷ Ili i wivulu gashi papin ko ili mawa'a ko kumburu ą ri wuma shi. Babu za na ee reve ishipa i na aa wa'asa, she nà za mawa'a u wa'a yi a alanga eteshe.

⁸ Na aavana a na oo rocosu asoja ure wu uvon u

ca mesun ma sa'ani shi, cine tsa da asoja'a oo fobo adama e teme uvon?

⁹ Ne da waru, babu za na ee reve ili i na yaa dansa, she ni i yuwan adanshi a alanga eteshe. Nà ne da shi, vu taq danqa a yuwusan adanshi o upepu goon.

¹⁰ Tsu taq ne elentsu icu'un icu'un atsumaq o uvadi u nda, agba babu za na ri lo elemu goon reve u lamba urevu.

¹¹ Nà vuma ro yuwan adanshi ne elentsu a na mu uwai shi, tso o'uloi taq omocin.

¹² Na amayun a da i cigai ne'e Ruhu, i pati Asula a ca du aza a na aq danqa ni ikambi atsumaq a aa'isaq a aa'azaq e Itoni mabula.

¹³ Vuma na ri nu une'e wa adanshi ne elentsu o ro, u yuwan avasa tsara a ca yi fo une'e wu ucuduwusa wi ili i na u dammai.

¹⁴ Nà n yuwan adanshi ne elentsu o ro, ruhu va da aa yuwusan avasa, amma amu aciyavaq n reve ili i na maa dansa shi.

¹⁵ To, nye maa yuwan? N ta yuwan le ra. N ta yuwan avasa atsumaq a ruhu, waru n ta yuwan avasa ni idanshi i na n revei. N ta cana ishipa atsumaq a ruhu, waru n ta cana ishipa ni idanshi i na n revei.

¹⁶ Ni i boloto ubata u taq, ni i yuwaan Asula ica atsumaq a ruhu du, ozo o ro ee reve shi. Ne e reve ili i na yaa dansa shi, cine ee reve cine aq usu, "Ami, wo o'wo ne?"†

¹⁷ I to godyusho Asula o ure u sa'ani, amma ayi ndolo aa kamba za ro shi.

¹⁸ N godyoo taq Asula a na n la'a ndu suru mayan ma adanshi ne elentsu o ro.

¹⁹ Amma nà tsu boloto ubata u taq tsara tsu yuwaan Asula aganda, n ta dansa u ta la'aa mu

ulobonu n damma idanshi i ton i na ama ee
reve ana maa damma idanshi ukpakukupa kupa
(10,000) ne elentsu o ro.

²⁰ Azä a va, lyawai a yuwusan majiyan cine
muwun n tsu yuwan. Yoo o'wo gashi muwun n
na koto n yuwain iwuya shi. A majiyan mä du i
yuwan majiyan tsa aza a na o gbozoi de.

²¹ A dana tä åtsumä a Adanshi a Åsula:
“Åsulazuva a damma tä,
'N ta yuwaan ama a va adanshi
ne elentsu a na omocin aa gura damma.

Amma nä ne suru aa zuwaa mu atsuvu shi.' ”

²² Une'e wa adanshi ne elentsu o ro iroci i da
adama a aza a na a ri ele azä e Itoni a da shi, amma
adama a azä e Itoni a da shi. Une'e wa alajiya e
ikaka ya Åsula iroci i da a tyo ubäta wä azä e Itoni,
amma adama u kamba aza a na a ri ele azä e Itoni
a da shi.

²³ Ko nä ne, nä za na ri za vi Itoni shi ko ama a na
e revei ili i ndolo shi, a tawä ubäta wi ifolo i du ävu
a uwua du a yuwusan adanshi ne elentsu o ro, a ta
jiyan gashi i jaara tä.

²⁴ Amma na ama o ndolo a uwua a na za suru
ta yuwusan alajiya e ikaka ya Åsula, e te reve a na
ele azä o unusu da, waru ili i na a uwmai u te ge'eto
le.

²⁵ A ta damma ili i na i ri pe usokowu åtsumä o
okolo e le. A tä kingyo ävu a yuwan agändä ävu a
damma Åsula, “Amayun a da vu ri na ama a nda.”

Isa'ani åtsuma a aganda

²⁶ N'utsä n va, ni i boloto tsära i yuwan agändä,
ni i ciga i'yuwan i yuwan ili i sa'ani i na yaa kamba
ama a na a ri lo suru. Ne da wu ntsayi u däna
nä vuma ro cana ishipa ko u yuwan uritosu ko

u damma ili i na Àsulà a dammai ko u yuwan elentsu o ro ko u cuðuwa ili i na vuma'a u dammai.

²⁷ Ni i boloto ubatà u ta, i ta gura lyawa vuma ro yuwan adanshi ne elentsu o ro, ko ama e re, amma she u la'a ama a ta'atsu wan. A yuwan adanshi azà a ta ta, reve vuma ro cuðuwa ili i na a dammai.

²⁸ Nà babu za na aa cuðuwa ili i na a dammai, ayi za na yuwain adanshi ne elentsu o ro nu u 'yuwan u ciga u rungwà, avu u yuwan adanshi na aciyayi na Àsulà goon.

²⁹ Ama e re ko ama a ta'atsu a yuwan adanshi e ikaka ya Àsula, avu ama a na a buwai a kalyuwa ili i na a dammai ulobonu.

³⁰ Nà vuma ro aa yuwan alajiya e ikaka ya Àsulà, avu Àsulà o roco za ro ili i ro, za na a yuwan alajiya e ikaka'a wi isawan avu u lyawa vuma ndede lyuwa elime na adanshi.

³¹ A mantsa ma tà i lyawa vuma tà yuwan adanshi, avu suru ndù i rito ili i ro, reve waru i dàshi tsurà ugbamu wa asuvu.

³² Ama a na a yuwan alajiya e ikaka ya Àsulà a ta gura guza aciyele, reve a lyawa ozo o ro a yuwan adanshi.

³³ Àsulazuva Àsulà o ujambàru a ða shi, amma a asuvu nden ða, cine u ri a a'isà a azà e Itoni suru.

Na ama a Àsulà o boloto adama a yuwan agànda,

³⁴ lyawa amaci a dana kpaku. She i lyawa le a yuwan adanshi wan, adama a na Wilà u damma tà amaci a yuwan tsutoni.

³⁵ Na a ciga e reve ili i ro, e ece ali e le nà a kàmbara 'wa le. Ili i wono i ða ka yuwan adanshi atsuma e ibolo.

³⁶ Adanshi a Àsula o uta ya'a du shi, waru ya'a du da u rawai goon shi.

³⁷ Nà vaa yuwusan majiyan gashi àvu vuma na a yuwusan alajiya e ikaka ya Àsula a ða, ko gba vu ta nu une'e u ruhu, vu te reve a na maa danasa ili i na Zagbain damma numu n ðana da goon.

³⁸ Adama o ndolo ama a na a 'yuwain a zuwa atsuву e ili i na n ðanai she i zuwaa le atsuву wan.

³⁹ Ama a va, icigi yo okolo i du àyi da i ciga i damma ikaka ya Àsula, amma she i putsa vuma na aa yuwusan adanshi ne elentsu o ro wan.

⁴⁰ Atsumà e ili i na yaa yuwan suru wo o'wo o ure u na wu ntsayi waru u tu ufoðu ulobonu.

15

U'yosun wu Zamawawa

¹ Ama a va, gogo n ciga tā n cuwaan du na Alabari a Sa'ani a na n yuwaan du de alajiya. I ushi yi tā de, àvu waru yi isawan de nu ucawu wo okolo a du.

² Àyi Alabari a Sa'ani† a nda àyi da waa wawa du ni i ðanà yi ubgamu àtsumà e ili i na n damma ndu. Ni i yuwan ne shi, ucawu wo okolo a du wo o'wo tā pere.

³ N damma du tā ili i na a damma numu. Àyi ili i nda àyi da u la'ai ulobonu suru: Zamawawa kuwà tā adama o unusu u tsu, ne da Adanshi a Àsula a dammai.

⁴ Àcido yi tā, o urana wa ta'atsu àvu a 'yasàn yi wuma, cine Adanshi a Àsula a dammai.

⁵ U roco tā aciyayi ya Bituru, waru u roco tā aciyayi a tyo a akapi Kupanejere'e.

6 Ana ayı ndolo kotoi, u roco tą aciyayi a tyo o otoni ą yi a na a la'ai ukpakuton (500) a mantsa ma tą. Aza a na e ene niyi ną ąbundą a buwa tą wuma, ozo o ro gba shi ą kuwą tą de.

7 Əvu waru u roco aciyayi a tyo ya Yakubu, waru əvu u roco aciyayi a tyo ubatą wa ajiya suru.

8 O ukosu suru, u roco tą aciyayi a tyo ya ą'a va, gashi za na a matsain a mantsa ma na koto wu ntsayi a matsan mu shi.

9 Ajiya suru a la'a mu tą. N rawa e de mu aajiya shi, adama a na m 6ongi tą ąa'isa a ąazə e Itoni a Asulə.

10 Amma isa'ani ya Asulə i kambəto mu tą ili i na n ri, waru isa'ani ya yi e ekere ą va pere da shi. N dakanu tą adama n la'a akapi a ajiya ulinga suru, waru amayun a da, ni isa'ani ya Asulə i da n yuwain uling'a, nu ucira u və u da shi.

11 Ną amu n yuwaan du alajiya ko ajiyat a yuwaan du alajiya, ili i tą i da tsaa yuwusan, waru ili'i i dada i usuyi.

A damma ąa 'yasan ąkwakwə shi

12 Ną tsu yuwan alajiya a na ą 'yasan tą Zamawawa diga o ukwą, to cine ozo o ro ą du aa damma ąa 'yasan ąkwakwə ą kambə wuma shi?

13 Ną ayı ndolo amayun a da, u to rocosu a 'yasan Zamawawa shi.

14 Ną ą 'yasan Zamawawa shi, to, alajiya ą tsu pere da, waru ucawu wo okolo ą du pere da.

15 Ną ąa 'yasan ąkwakwə shi, tsu yuwan tą open ą tyo e ekere ą Asulə ana tsu dammai ą 'yasan tą Zamawawa, agba amayun a da shi.

¹⁶ Nà aa 'yasan ákwa kwá shi, koto fo a 'yasan Zamawawa shi.

¹⁷ Nà koto a 'yasan Zamawawa shi, ucawu wo okolo a du pere da, waru e te ge'eto du adama a nusu du.

¹⁸ Nà ayi ndolo amayun a da, ele ama a na a kuwai de cina a ca okolo e le ubatá wá yi a puwan tā ana.

¹⁹ Nà tsu zuwa okolo Zamawawa ta wawa tsu a wuma u nda goon amma a wuma u na wá tawá shi, to, iliyali i tsu i la'a tā akapi a ama.

Ili ya amayun cine aa 'yasan akwakwa

²⁰ Amayu'un ayi da a 'yasan tā Zamawawa atsumá o ukwá, ayi da umatsun wu ufaru atsumá a aza aa 'yasan a akwakwa.

²¹⁻²² Ama suru a kuwá tā adama e ili i na vuma tā yuwain, Adámút da tawáq ntsu nu ukwá suru. Ne da fo a a 'yasan ama atsumá a akwakwa adama e ili i na vuma ro yuwain. Zamawawa da a a tawáa tsu ná wuma suru.

²³ A tā 'yasan vuma suru o ure u na wu ntsayi. Zamawawa da a fara 'yasaín. Nà Zamawawa kambá, a tā 'yasan ama a yi suru.

²⁴ Nà ayi ndolo koto, ukosu wu uvadí u nda u tā tawa. Zamawawa to kototo n'yuwatan mā yi suru suru, ávu u ca tsugono'o e ekere a Asulá Dada.

²⁵ Na a ciga a 'yuwan Zamawawa yuwan tsugono she nu u lyuwa aci a n'yuwatan suru ávu u zuwa le zalá va apata a ana a yi.

²⁶ Ma'yuwatan mo ukosu ma na woo kototo ayi da ukwá.

²⁷ Ana Adanshi a Asulá a dammai a na u ta zuwa ili suru zalá vu ucira vá yi, o bolo pe Asulá

shi. Àsula a da a zuwai ili suru zàlà vu ucira wu Zamawawa.

²⁸ Avu, nu u lyuwa aci e ili suru, Mawu'un u ta zuwa aciyayi zàlà va Àsula, za na zuwai ili'i suru zàlà va yi. Avu Àsula a yuwan tsugono tsi ili suru.

²⁹ Cine tsa da gba adama a ama a na a rumbuyi adama a aza a na a ri ukwa? Cine tsa da ulobonu wa yi? Na a 'yasan àkwàkwa shi ko ke'en, cine tsa da aa rumbu ama adama e le?

³⁰ Adama a nye tsu zuwai aciyatsu àtsuma e meleshe rumu suru?

³¹ Aza a va, usana suru n ta gashi n ta kuwaa. Amayun a da maa dansaa du. Cine i revei maa lapusa mákkakan na qádu na amayun adama e ili i na Zgbain Yesu Zamawawa yuwaan ndu, ne da maa dansa ili i nda'a.

³² Na a 'yasan àkwàkwa shi, nye i da maqa tsuraa na n yuwan nlangi na ama a Afisu aza a na a ri nlyayi? Na a 'yasan àkwàkwa shi nye i zuwai tsaa yuwan cine a dansa shi?

"Lyawa tsu lyuwai tsu sowoi,
adama a na nfa'an tsu ta gura kuwa."

³³ She i lyawa nanza luluma du wan. A ta dansa, "N'utsa n wuya n ta lungusa nden n sa'ani n du."

³⁴ I kàmbaro majiyan ma du e ili i sa'ani àvu i lyawa mayan mo unusu. Yu uwwa wono a na ozo o ro a du koto e revei Àsula shi.

Lipu tsu na Àsula a 'yasan tsu

³⁵ Za ro te ece, "Cine aa 'yasan àkwàkwa a kàmbaro wuma? Cu'un lipu ne da aa dana na ayi?"

³⁶ Yeci i tsulo tsa da ndolo'o. Na vu cu'wan cu'un e ida, u tsu kungwa shi, she nu u kuwa ne'en.

³⁷ Icu'un i na vu cu'wain i tsu rotso ca'an na utai shi, nu u kungwa. Cu'un vu shina da goon na ri u'yewu ko ili i na vu cu'wain, agba ili i na vu cu'wain avu'un a da shi.

³⁸ Asulə a da a tsu zuwa cu'un ndolo kungwa cine u cigai, cu'un suru u tsu kungwa tə nə cu'un və avu'un və yi.

³⁹ Lipu na ri nə wuma suru ə tə icu'un icu'un. Vadilimə gba ə tə nə cu'un lipu tə. Inama waru ə tə nə lipu koko'o. Nnunu nə mugula ə ri ili i tə shi.

⁴⁰ Cu'un lipu tə, tə de zuva, t waru cu'un lipu tə, tə pa ətsumə o uvadī. Ulobonu u lipu u na u ri de zuva u tawa tə ko'o nə cu'un vu ulobonu u lipu na ri pa ətsumə o uvadī.

⁴¹ Urana u tə nu ulobonu wə yi, woto u tə nu ulobonu u ro. Italyo'o waru ə tə nu ulobonu u ro koko'o.

⁴² Ne da waa dana nə a kambəto akwakwa wuma. Lipu tsu na tsu kuwə reve u shama, ə tə dana ko'o nə ə 'yəsan le, adama a na a mantsa mo ndolo əq kuwə waru shi ko ke'en.

⁴³ Nə ə cido lipu tsu, ə ri ulobonu shi waru ə ri nu ucira shi. Nə ə 'yəsan le, ə tə dana ulobonu nu ucira.

⁴⁴ Gogo tsu te eneshe lipu va ndana, amma nə ə 'yəsan le, o to o'wo lipu na Ruhu va Akiza aa ca wuma.

Amayun lipu va ndana da, waru amayun a da lipu ro tə lo na Ruhu va Akiza aa casu wuma.

⁴⁵ Adanshi ə Asulə a damma tə, "Vuma vu ufaru Adamu ushi tə wuma." Ayi vuma vu ukosu, za na əyi da Zamawawa, wo o'wo tə ruhu na tsu ca wuma.

46 Ili i na i fara tawai ayi da lipu va ndana, avu lipu ruhu tawu na acapa.

47 Asula e kene ta mabula avu u yuwan Adamu vuma vu ufaru. Vuma ve ire gba zuva da wu utai.

48 Vadilim a suru ta na lipu cu'un va Adamu. Waru za na ri zuva suru u ta na lipu cu'un vuma na cipai diga zuva.

49 Cine tsu ri gogo tsa Adamu, vuma na a yuwain na mabula, ne da urana u ro tsu to o'woi tsu Zamawawa, vuma va zuva.

50 Az a va, n ciga du ta i reve lipu tsu va ndana na mpasa ta shama. Ayi nda u ta dansaa tsu aa tsur a tsugono ts Aasula shi, za na aa dan a babu ukotu.

51-52 Gogo n ta damma du ili yu usokowu i na Asula o roco numu: Ozo o ro a tsu aa kuwa shi, amma ne e ivula aavana o ukosu, Asula a ta vadala tsu babu usan, cine vu revei igipatsu ye esu i ri gogogo. Ne e ivula aavana, a ta 'yasan akwakwa, waru aa dashi kuwa shi, avu suru ntsu tsu ushi lipu sa'avu.

53 Adama a na lipu tsu na aa kuwa avu u shama, a ciga a 'yuwan a vadala le a kamb a lipu va zuva na aa kuwa shi suru suru.

54 Ni ili i ndolo i fara, avu lipu va ndana na aa kuwa a vadala le a tyo a lipu va zuva aza a na aa kuwa shi, avu Adanshi a Asula a shiwan:

“O kototo ta ukwa, a lyuwa ta aci a yi suru suru!

55 Te da ubata u na ukwa u lyuwai aci?

Te da waru ucira wu liya vu ukwa na tsu tada na mbala?”

56 Unusu u da u tsu tawaa na mbaala n na ukwa u tsu tawaa. Wilaa waru ayi da u zuwai unusu u tsurai ucira'a.

57 Amma tsu godyo ta Asula ana u lyawai Zagbain Yesu Zamawawa tsu u ca ntsu ulyuwu wa aci!

58 Ama qa, aza a na n cigai, adama a na Asula a yuwain ne, yi isawan nu ucira. She i lyawa ili i ro i jingadu du tsara i lyawa ure wan. I zuwa aciyadu i yuwan ulinga babu uro na yaa yuwan ulinga wu Zagbain, adama a na i reve ta ulinga u na i yuwain adama a Zagbain suru woo o'wo pere shi.

16

Ubolotosu wi ikebe adama a ama a Asula

1 Ni i ushi ikebe adama a ama a Asula, n ciga du ta i yuwan cine n dammai qa'isaa qa'aza e Itoni a na a ri pe atsumaa Galatiya a yuwan.

2 Urana wa Aladi suru i yuwan i ciga za suru u zuwa ikebe i ro e ili i na u tsurai. I zuwa le adama a sadaka. Ni i yuwan ne, yaqa tawa nda i 'yawaa ndede tsara i ushi utafa a mantsa ma na n tawai shi.

3 I dangwa qa'aza e Itoni o ro a tara ikebe'e a 'yawaa Urishelima. Na n rawa n ta ca le mepepelime ma na woo roco qdu da i dangwa nle.

4 Na wu ntsaa amu fo n 'yawaa, tsu ta yuwan mmalu suru.

Ili i na Bulu cigai u yuwan

5 Na n kandaruwa Makidoniya suru, n ta tawa n kalyuwaa du.

6 U ta yuwan n danu na qdu ne'en rana re, ko a tyo o ukosu u mantsa mo utanu. Avu i kamba mu atsumaa mmalu n va, ubata u na mee tyo suru.

7 Nà Zagbain usu, n ciga n rawa de go'o shi, tsàrà n dànu obolo nà ąṣu a mantsa nà ąbundà a na maa tawà ąvu n kàrashì.

8 Amma n tà dàna pa ątsumà a Afisu hali urana u na aa yuwan Abuki o Urana wa Kupotont u kàra.

9 Adama a na ą kpàtu'wàa mu tà ure u sa'anì u ro adama o ulinga u gbain, waru ama nà ąbundà a tà ususu, ko na wo o'woi n'yuwatan n tà lo nà abundà.

10 Na Timoti rawa, i ushi yi ne ekere e re. U ta yuwusan ulinga wu Zagbain, cine ąmu maa yuwusan.

11 She i lyawa nanza rono yi e idà wan. I zuwaa yi aba'un reve i kamba yi a mantsa ma na wàa kàmbà ya'ą va. N ta pura yi na ama a na ąa tawà.

12 Adama a za tsu Apolo, m patishi yi tà u 'yàwà obolo nà ązà ą yi a mantsa ma na ąa kàlyuwà du, amma u ri na ada a na wàa 'yàwà gogo shi. Nu u tsurà mantsa u tà tawà.

Ukosu u mepepelime maa Bulu

13 I dàna ufobu. I ɓanà ucawu wo okolo ą du ulobonu. Waru she yu uwua wovon wan. Yi isawan nu ucira.

14 I yuwan ulinga u du suru ątsumà e icigi.

15 I reve tà a na Istifana nu u'wa wà yi maaɓula ele da aza a na a fara o o'woi ązà e Itoni ątsumà a Akataya, waru a ca tà aciyele adàma ą ągandà a ama ą Asula. M pati du tà ama ą va,

16 i toni ama a nda na akapi e le aza a na a yuwusan ulinga obolo ne ele.

17 N yuwan tà mazangà a na Istifana, nà Fatunatu nà Akayiku a rawai. A kamba mu tà adama a na i ri pa shi.

18 A ca mu taq ugbamu wa asuvu, waru n reve taq a yuwaan du taq fo ne. Ni i ciga i 'yuwan i ca tsugbain a tyo aza a na suru a yuwain tsugbashi tsa na tsa ntsayi.

19 Aa'isaq a aza e Itonit pa nda atsumaq e ida ya Asiya a taq lyungusaq du icasu i le. Akila obolo na Birisika, obolo na aq'isaq a na o bolotosu o u'wa u le, a taq lyungusaq du icasu i le atsumaq a ala a Zagbain.

20 Azaq e Itoni yi Zagbain suru a taq lyungusaq du icasu i le. I casalai ulobonu.

21 Amu Bulu, amu da n danai icasu i nda ne ekere a va.

22 N ta yuwusan avasa Asulaq a yuwaan vuma na 'yuwain Zagbain unaq. Lyawa Zagbain taqwaq gogo.

23 Lyawa isa'ani ya Yesu Zagbain dana obolo na adu.

24 N ciga taq vuma na suru ri atsumaq e Yesu Kristi Zamawawa.

Nzuwulai n Sa'avu nā Tsishingini nā adiva a na a dangulai a Nzuwulai mu Ufaru

New Testament in Tsishingini (NI:tsw:Tsisingini)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsisingini

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsisingini

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

bb185c63-dc44-572c-ae93-66252c4dfa1e